

Jalostuksen tavoiteohjelma

2019 - 2023

Afgaaninvinttikoiria

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 4.2.2017
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 12.2.2018

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE	8
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	8
4.1.1 Rekisteröinnit Suomessa	8
4.1.2 Jalostuspohja	12
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	17
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	17
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	18
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	18
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	18
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	18
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	20
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	24
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	24
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	24
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	25
4.3.2 Muita rodulla todettuja sairauksia ja vikoja	25
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	34
4.3.4 Lisääntyminen.....	35
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	36
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	36
4.4. Ulkomuoto	36
4.4.1 Rotumääritelmä.....	38
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	39
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	40
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	41
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	42

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	42
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	45
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	46
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	47
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	47
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	49
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	49
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	51
7. LÄHTEET	52
8. LIITTEET.....	53

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Afgaaninvinttikoiria on alun perin Keski-Aasiassa käytetty metsästyskoira, joka on esiintynyt nykyisen kaltaisena hyvin pitkään, todennäköisesti yli tuhannen vuoden ajan. Länsimaissa afgaani on seurakoira sekä suosittu näyttely- ja juoksukilpailukoira. Suomessa afgaanikanta on noin 900 yksilöä, ja rotujärjestön (Suomen Afgaanit ry., SA-FA) jäsenenä on noin 350 henkilöä.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

SA-FA on tuottanut säännöllisesti tilastotietoa suomalaisten afgaanien jalostuskäytöstä. Varsinaista matadorijalostusta (yksittäisten urosten huomattavaa liikakäyttöä) rodussa ei ole esiintynyt, mutta jalostusvalinnat ovat kohdistuneet huomattavassa määrin tiettyjen urosten jälkeläisiin, jolloin ne ovat yliedustettuja isoisinä. Ongelmien ennalta ehkäisemiseksi sukusiitosasteen kasvua pyritään hidastamaan noudattamalla Kennelliiton jalostusstrategiassa esitettyjä lähisukulaisten käyttöä koskevia suosituksia. Yhdistelmien sukusiitosasteet (kuusi polvea) on julkaistu rotujärjestön jäsenlehdessä vuodesta 2005 alkaen.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Afgaani on luonteeltaan itsenäinen ja oman arvonsa tunteva, mutta samalla sosiaalinen. Aikuinen afgaani voi olla pidättyväinen vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla arka eikä aggressiivinen ihmisiä eikä muita koiria kohtaan. Vuonna 2014 toteutetussa terveystutkimuksessa suurin osa vastaajista (96 %) oli tyytyväisiä koiransa luonteeseen. Aggressiota esiintyi joskus tai joitain ihmisiä kohtaan 8 %:lla afgaaneista. Koira-aggressiivisia afgaaneista oli 30 % (ainakin joskus tai joillekin koirille). Vähintään joskus tai joissain tilanteissa araksi mainittiin 30 % koirista. Eroahdistuksesta kärsiviksi oli merkitty 18 % afgaaneista. Ilmeisesti afgaanin omistajat kokevat nuo tilanteet rodun luonteenpiirteisiin kuuluvina, eivätkä siten koe niitä suurena ongelmana.

Virallisissa luonnetesteissä afgaaneja on käynyt lisääntyvässä määrin, ja rotujärjestö on järjestänyt yhteensä neljä luonnetestiä. Vuoden 2016 loppuun mennessä on luonnetestattu yhteensä 90 afgaania.

Terveys ja lisääntyminen

Afgaaneilla ei ole raportoitu rodussa laajasti esiintyviä vakavia sairauksia. Keskimääräinen elinikä on noin 10 vuotta ja veteraani-ikäisiksi ehtineiden elinajanodote on lähes 12 vuotta. Afgaaneilla esiintyy monia koirilla yleensäkin todettuja sairauksia, niiden joukossa myös sellaisia sairauksia ja vikoja, joita pidetään ainakin osittain perinnöllisinä (mm. allergiat, immuunivälitteiset sairaudet ja sydänsairaudet). Erityisesti immuunivälitteisiin sairauksiin tulee kiinnittää huomiota, sillä ne ovat vakavia ja jalostuksen kannalta haitallisia sairauksia. Kasvattajien tietoisuutta sairauksista on lisätty jäsenlehdessä julkaistavalla kirjoitussarjalla.

SA-FA on toteuttanut afgaanien omistajille suunnattuja terveystutkimuksia viiden vuoden välein, viimeisimmän v. 2014, ja jatkaa tulevilla jalostuskaudella terveystutkimusten toteuttamista. Kerättyjen tietojen kattavuutta pyritään parantamaan mm. ylläpitämällä elinikärekisteriä, johon vastaanotetaan jatkuvasti tietoa afgaanien eliniästä ja kuolinsyistä sekä niillä todetuista sairauksista. Lisäksi rotujärjestö kartoittaa kasvattajilta jatkuvan tiedonkeruun periaatteella tietoa astutuksiin, synnytyksiin ja pentujen terveyteen liittyvistä ongelmista. Kerätystä tiedosta tehdään yhteenveto viiden vuoden välein ja se julkaistaan rotujärjestön omassa lehdessä.

Ulkomuoto ja käyttöominaisuudet

Ulkomuodon jalostuksessa rotumääritelmän päähuomio on terveessä, liioittelemattomassa rakenteessa sekä rodulle tyypillisissä liikkeissä ja yksityiskohdissa. Myös juoksukilpailut tukevat

afgaanin rakenteen ja luonteen säilymistä toiminnallisena kokonaisuutena. Ongelmana on, että tuomarit palkitsevat näyttelyissä myös sellaisia afgaaneja, joilla on rotumääritelmän vastaisia rakennevirheitä (ns. show-koiria). Pahimpia rakennevirheitä ovat mm. etuasentoiset etuosat, pystyt lavat ja suorat olkavarret sekä lantion ja takaraajojen mittasuhteiden muuttuminen. Ongelmiin kiinnitetään huomiota tuomarikoulutuksessa sekä jäseniin kohdistuvassa tiedotuksessa ja koulutuksessa. Yhteismitallisen tiedon saamiseksi koirien ulkomuodosta on rotujärjestö harkinnut myös jalostustarkastusten säännöllistä järjestämistä ja rodulle on luotu arvostelulomake tätä varten. Toistaiseksi rotujärjestö on järjestänyt jalostustarkastuksen koemuotoisena yhden kerran vuonna 2010.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen tulee käyttää vain terveitä koiria, joilla on hyvä hermorakenne ja rodunomainen toimintakyky. Jalostuskoiran tulee olla ulkomuodoltaan rotumääritelmän mukainen. Jotta sukusiitosaste pysyy hallinnassa rodun tasolla, suositellaan noudattamaan Kennelliiton ohjetta: *"Jalostusrajoitus: lähisukulaisyhdistelmiä (isä/emä*jälkeläinen ss% 25, täyssisarukset ss% 25) ei tule tehdä. Tällaisista yhdistelmistä syntyviä pentuja voidaan rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin. Muita lähisukulaisyhdistelmiä (isoisä/isoemä*jälkeläinen ss% 12,5, puolisisarukset ss% 12,5 sekä tati/eno*jälkeläinen ss% 12,5) ei suositella."* Nartun tulisi synnyttää olla yli 2-vuotias ja lähempänä kolmea kuin kahta vuotta, jotta se on henkisesti ja fyysisesti riittävän kypsä ja sen terveydestä on ehditty saada tietoa. Kun kyseessä on siitosuros, jonka taustoja kasvattaja ei tarkasti tunne (esim. tuontiuros), tulisi välttää sen käyttöä hyvin nuorena. Tällöin uroksen tulisi pentujen syntyessä mieluiten olla täyttänyt 2 vuotta, jotta sen terveydestä ja muista ominaisuuksista on ehditty saada tietoa.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Afgaaninvinttikoina kuuluu itämaisiin vinttikoiiriin, ns. keskiaasialaisten vinttikoirien ryhmään. Rotu on kotoisin Keski-Aasiasta, erityisesti Afganistanista ja sen lähialueilta (Pakistan, Intia ja Iran). Rotu on hyvin vanha: sen oletetaan esiintyneen nykyisen kaltaisena todennäköisesti yli tuhannen vuoden ajan. Rodun muinaisuutta todistaa yhdysvaltalainen geenitutkimus, jossa tutkittiin koirarotujen välistä sukulaisuutta. Siinä ilmeni, että lähinnä sutta oli neljä koirarotujen "sukuhaaraa", joiden katsottiin edustavan kaikkein vanhimpia alkuperäisiä koiratyyppejä. Keskiaasialaiset vinttikoirarodut, joita edustivat afgaani ja saluki, todettiin neljänneksi vanhimmaksi yhteisestä sukupuusta eronneeksi "sukuhaaraksi". Niitä vanhempia olivat vain aasialaisten pystykorvarodut, basenji ja arktiset pystykorvat.

Afganistanissa vinttikoiria (paikallinen nimitys tazi) käytetään metsästyskoirina ja jossakin määrin myös vahti- ja paimenkoirina. Afgaaninvinttikoiraa käytetään pienten ja keskikokoisten riistaeläinten metsästykseseen, ja niiden tehtävänä on juosta saalis kiinni ja tappaa se. Koirat voidaan myös opettaa pidättelemään saalista, kunnes omistaja ehtii paikalle ja lopettaa saaliin seudun perinteiden mukaisesti. Metsästyksessä on käytetty paikoittain apuna myös haukkoja. Karu ja vaikeakulkuinen maasto asettaa erityisiä vaatimuksia koiran nopeudelle, ketteryydelle ja kestävyydelle. Koira on metsästäessään täysin itsenäinen ja vain oman taitonsa varassa – piirre, joka näkyy sen luonteessa vielä nykyäänkin.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Maasto- ja ilmasto-olosuhteiden vaikutuksesta metsästävät vinttikoirat kehittyivät hieman erityyppisiksi Keski-Aasian eri alueilla. Tyyppien erikoistumiseen vaikutti myös käyttötarkoitus, lähinnä metsästettävän riistan laatu. Tyyppien erot eivät kuitenkaan olleet selkeärajaisia eikä ole tietoja siitä, että niitä olisi jalostuksessa pidetty tarkoituksellisesti erillään.

Koko länsimainen afgaaninvinttikoirakanta polveutuu pääosin vain 24 koirasta, jotka tuotiin Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin Afganistanista ja sen lähialueilta (Intia ja Baluchistan, nykyinen Pakistan). Kasvatustyö alkoi englantilaisten upseerien ja heidän perheidensä voimin 1910- ja 1920-luvulla Intiassa, joka silloin oli Englannin siirtomaa, ja ensimmäisen polven kasvatit merkittiin Intian kennelklubin rotukirjaan. Merkittävimmät kasvattajat olivat majuri G Bell-Murray (ilman kennelnimeä) sekä majuri ja rouva Amps (Ghazni-kennel), jotka molemmat siirtyivät 1920-luvulla Englantiin ja toivat kumpikin mukanaan kymmenkunta koiraa kenneleistään (sekä kantakoiria että niiden Intiassa rekisteröityjä jälkeläisiä eri yhdistelmistä). Bell-Murrayn koirat edustivat pääasiassa tasankotyyppiä, jota alettiin kutsua myös Bell-Murray-tyypiksi. Ampsien koirat taas olivat etupäässä vuoristotyyppisiä, ja tätä tyyppiä alettiin nimittää Ghazni-tyypiksi. 1930-luvulla Englantiin tuotiin vielä kuusi koiraa ja Yhdysvaltoihin neljä koiraa Afganistanista ja Intiasta. Tämän jälkeenkin on tuotu useita yksittäisiä koiria, mutta niitä ei yleensä enää rekisteröity virallisiin koirarekistereihin.

Nykyisin afgaanin käyttötarkoitus on länsimaissa muuttunut metsästyskoirasta seurakoiraksi, jonka kanssa harrastetaan aktiivisesti etenkin näyttelyitä ja juoksukilpailuja. Vähäisessä määrin afgaanin kanssa on harrastettu myös agilityä ja tottelevaisuuskokeita, mutta afgaanin itsenäinen luonne tekee siitä varsin haasteellisen koulutettavan.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Afgaani kuuluu ns. ”afro-aasialaiseen vinttikoiraryhmään” yhdessä salukin, sloughin ja azawakhin kanssa. Ryhmään kuuluu myös kotimaissaan tunnustettuja rotuja, jotka eivät ole vielä FCI:n hyväksymiä (esim. tazi). Afro-aasialaisen vinttikoiraroduille on tyypillistä suoremmat linjat kuin muille vinttikoirille ja esimerkiksi ylälinjan periaate on yhteinen: sarvennaiset eivät koskaan saa olla alempana kuin lapojen kärkien kautta kulkeva taso.

Liitteessä 1. on vertailtu afgaaninvinttikoiran rakennetta muihin afro-aasialaisen vinttikoiraryhmän rotuihin.

Eri linjat

Afganistanissa rotu on käynyt erittäin harvinaiseksi maan poliittisen tilanteen ja elinkeinorakenteen muutosten vuoksi. Vinttikoirien maastavienti oli pitkään kokonaan kielletty. Länsimaissa on kuitenkin joitakin verilinjoja, jotka perustuvat Afganistanista 1960- ja 1970-luvulla lahjoitettuihin koiriin sekä silloisen Neuvostoliiton Afganistanin-miehityksen aikana 1980-luvulla tuotuihin koiriin. Näitä linjoja kasvatetaan omina muunnoksinaan eikä niitä ole rekisteröity afgaaneina FCI:hin kuuluviin rekistereihin. Sveitsin koirarekisterin liitteeseen on merkitty ns. khalag tazi –muunnos ja Venäjällä alkuperämaatuonteihin perustuvaa linjaa kasvatetaan aboriginaaliafgaani-nimisenä. Näiden kantojen suuruudesta ei ole varmaa tietoa, mutta koiramäärä lienee joitakin kymmeniä yksilöitä. Lisäksi mannereurooppalaisten ns. juoksijatyyppin afgaanien sukutaluissa on linjoja Turkista 1970-luvulla tuotuun urokseen.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Afgaanien kasvatustyö alkoi Suomessa jo 1950-luvun alussa ja vuosikymmenen aikana syntyi 15 afgaanipentuetta. Ensimmäinen afgaaneita kasvattanut kennel, turkulainen of Castle Moore, lopetti kuitenkin kasvatustyö jo vuonna 1953. Sen jälkeen pentueita syntyi vain yksittäisille kasvattajille, jotka eivät jatkaneet jalostustyötä.

Rodun uusi tuleminen, ns. uusi aalto, perustui kuuteen tuontikoiraan, jotka tuotiin Suomeen seuraavan vuosikymmenen vaihteessa Ruotsista ja Englannista. Kasvatustyönsä aloittivat kennelit Tuohi-Tikan (kantanarttuna Ch Tajmahal Anya), El Miharaja (kantakoirina Int Ch Cleopatra of Scheherezade ja Int Ch Safari el Khandahar) ja Immerwach (kantakoirina Tajmahal Indra ja Int Ch Tajmahal Abd-UI-Djari), jotka kukin vaikuttivat rodussa vuosikymmenten ajan. Rotuun eniten vaikuttanut siitosuros oli Int Ch Tajmahal Abd-UI-Djari, jolla oli 10 pentuetta Suomessa ja 7 Ruotsissa ja lukuisia menestyksekkäitä

jälkeläisiä. Myöhempi jalostustyö perustui pitkälti Djarin jälkeläisten yhdistämiselle, joten sen nimi toistuu pohjoismaisissa sukutauluissa kymmeniä kertoja.

Uuden aallon myötä suomalaisten afgaanien laatu oli erittäin korkea ja niiden maine kasvoi nopeasti. Heti ensimmäisissä pentueissa valmistui useita kansainvälisiä muotovalioita ja pentuja kysyttiin jalostuskoiriksi myös ulkomaille. Kotimaassa rodun suosio kasvoi nopeasti ja rekisteröintimäärät ylittivät sadan yksilön rajan jo 1960-luvun lopulla.

Kantaa täydennettiin vuonna 1966 Yhdysvalloista Tuohi-Tikan kenneliin tuodulla uroksella Int Ch Panameric of Stormhill, jonka sukutaulu oli yhdistelmä Grandeur- ja Crown Crest -sukuja. Djarin tavoin Panameric vaikutti merkittävästi pohjoismaisen afgaanikannan muotoutumiseen: sillä oli yhteensä 20 pentuetta Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa ja sen jälkeläisissä oli useita merkittäviä jalostuskoiria. 1970-luvulla eniten käytettyihin siitosuroksiin kuuluivat useat Panamericin pojat ja pojanpojat. Suomalaisen afgaanikannan muodostumiseen vaikutti merkittävästi myös kennel Del Flamante, joka kasvatti vain neljä pentuetta yhdistäen Tuohi-Tikan, El Kama ja Horningsea-sukuja, mutta tuotti niissä useita jalostuskoiria muille kasvattajille. Jatkojalostuksen kannalta merkittävä vaikuttaja oli Ruotsista tuotu, saksalais-suomalaissukuinen uros Nord Ch Machir, jolla oli vain kuusi pentuetta Suomessa ja yksi Ruotsissa, mutta se jätti niissä useita merkittäviä jalostuskoiria ja oli ylivoimaisesti useimmin isoisänä esiintyvä uros kaudella 1977–1991.

1980-luvulta alkaen jalostuksessa käytettiin yhä enemmän ruotsalaisia ja tanskalaisia El Khyria -sukuista uroksia. Merkittävimpana siitosuroksena voidaan pitää ruotsalaista Int Ch El Khyrias Hazztaferia. Sille itselleen syntyi Suomessa vain yksi pentu, mutta jalostukseen käytettiin useita sen poikia ja kaksi sen pojantytärtä tuotiin Suomeen jalostusnartuiksi. Hazztaferiin linjattu uros Ch El Khyrias Public Relation tuotiin Punapaulan kenneliin 1986 ja siitä tuli merkittävä siitosurokset sekä kotikennelissä että muille kasvattajille. Vuosikymmenen lopulla Hazztaferin nimi löytyi lähes jokaisen Suomessa syntyneen afgaanipentueen sukutaulusta.

1990-luvulla amerikkalaisten ja australialaisten koirien tuonti lisääntyi ja pentueita syntyi myös amerikkalaisella tuontispermalla. Kantaan on vaikuttanut erityisesti Qamari- ja Genesis-sukuisten koirien käyttö. Pohjoismaista sukulinjaa pitivät yllä mm. Tanskasta tuodut urokset Ch Achilleus, Boxadan As You Like, Int Ch Dur-i-Durrans Exciting Review ja Int Ch Exxos Crusader sekä astutusmatkat tanskalaisten El Khyria-sukuisten siitosurosten luo (mm. Int Ch Boxadan Xercise Makes Master). Vuosikymmenen alkupuolella tuotiin myös runsaasti koiria Virosta ja Venäjältä, mutta ne menivät enimmäkseen kotikoiriksi eikä niillä ollut vaikutusta jalostukseen.

2000-luvulla koiria tuotiin edelleen runsaasti ulkomailta. Erityisesti saksalaisten tuontikoirien osuus kasvoi huomattavasti, kun Agha Djari's ja Hashirin's -kenneliin kasvatteja tuli Suomeen useampi ja niitä on käytetty myös jalostukseen. Koirat eivät ole edustaneet ns. perinteistä saksalaista afgaanikantaa, vaan polveutuvat pitkälti amerikkalaisista koirista. Jalostuksen kannalta merkittävän panostuksen Suomen afgaanikantaan on antanut näyttely- ja jalostuslainassa ollut ranskalainen uros Parce Que du Menuel Galopin, joka sai Suomessa neljä pentuetta. Sen jälkeläisillä on myös jatkettu kasvatustyötä Suomessa. Tuontinartuista esille nousee amerikkalainen Boanne Catwalk of Verpatsha, jolla on kolme pentuetta ja 21 suomalaista lastenlasta.

2010-luvulla jatkui aikaisempien vuosikymmenten suuntaus tuontien osalta, ja vuosina 2010 – 2015 Suomeen tuotiinkin yli 60 afgaania Keski-Euroopasta, Pohjoismaista, USA:sta ja Venäjältä. Ulkomaisten koirien jalostuskäyttö näyttäisi tällä vuosikymmenellä jopa lisääntyneen, mutta tuontikoiria on käytetty jalostukseen melko vähän, ja niistä suuri osa jääkin jalostuksen ulkopuolelle. Tuontikoirista näkyvimpien jalostuspanoksen on antanut Saksasta tuotu uros Agha Djari's Urban Cowboy. Vuonna 2014 tehtiin Suomen ensimmäiset rotuunotot, kun Pakistanista tuodut metsästyskäyttösukuiset pentuesisarukset Zabar ja Gul Pari rekisteröitiin alkuperämaatuonteina. Molempia on jo käytetty jalostukseen.

Liitteessä 2. on listattu eniten afgaanipentueita kasvattaneet suomalaiset kennelit.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Afgaanit – Finlands Afghaner ry. (SA-FA) perustettiin vuonna 1966 ja se sai rotujärjestöoikeudet 1973. Rotujärjestön tehtävänä on edistää, ohjata ja valvoa afgaanien jalostusta. Yhdistyksellä on noin 350 jäsentä. Yhdistyksen jäsenmäärä on laskenut huippuvuosisistaan (n. 500) yhdessä koirien rekisteröintimäärien kanssa. Rotuyhdistys vietti 50-juhlavuottaan vuonna 2016 järjestämällä juhlatilaisuuden jäsenistölle, rodun päänäyttelyn ja maastajuoksukilpailut sekä julkaisemalla vuosikirjan.

SA-FA:lla ei ole erillistä jalostustoimikuntaa, vaan jalostusasioita hoitaa hallitus sekä hallituksen erikseen nimeämät työryhmät ja henkilöt, joiden tehtävänä on seurata afgaanien jalostusta ja terveydentilaa, tuottaa jalostustietoa kasvattajille ja järjestää tuomarikoulutusta.

Yhdistyksen hallituksen apuna toimii useita toimikuntia, jotka huolehtivat asioiden valmistelusta ja toteutuksesta. Näyttelytoimikunta järjestää vuosittain afgaanien erikoisnäyttelyn. Tuomariksi kutsutaan rodun asiantuntija ulkomailta, lähes aina kasvattajatuomari. Juoksutoimikunta vastaa rata- ja maastajuoksukilpailuista. Yhdistyksen alueellisesta toimintaa koordinoivat alueelliset yhteyshenkilöt ympäri Suomen. Kaikkiaan yhdistyksen luottamus- ja toimikuntatehtävissä tai alueellisina yhteyshenkilöinä toimii lähes 40 henkeä.

Yhdistyksen tärkeä tiedotuskanava on tiedotuslehti Afgaani-Afghanen, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Tietoa julkaistaan myös yhdistyksen kotisivuilla internetissä. Sosiaalista mediaa ryhdyttiin hyödyntämään tiedotuksessa vuonna 2016 perustamalla Facebookiin rotujärjestön virallinen tiedotussivu. Näyttelyarvostelut on julkaistu suomeksi käännettynä erillisenä niteenä vuosittain. Viiden vuoden välein yhdistys on julkaissut juhla- ja tilastoja rodusta, koirien kuvia ja kennelmainoksia. Juhlakirjoja on tähän mennessä julkaistu kahdeksan (1981, 1986, 1991, 1996, 2001, 2006, 2011, 2016).

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Koirien jalostuksessa on huolehdittava rodun riittävästä monimuotoisuudesta. Se tarkoittaa sitä, että rodussa on oltava paljon erilaisia geenimuotoja eli rodussa on paljon vaihtelua perimässä. Laaja monimuotoisuus rodussa ylläpitää elinvoimaa ja perinnölliset sairaudet ja viat eivät pääse puhkeamaan niin hyvin. Rodun monimuotoisuus ei kulje käsikädessä rodun suurilukuisuuden kanssa: suurilukuinenkin koirarotu voi olla perimältään suppea jos jalostuksessa yksittäisillä koirilla alkaa olla liian suuret pentuemäärät suhteessa koko rotuun.

Afgaanien rekisteröintimäärät ovat olleet selkeästi kokonaisuutena laskussa. Vuoden 2011 jälkeen rekisteröityjen pentujen määrä ei ole noussut minään vuonna päälle kuudenkymmenen. Muutamalla pitkänlinjan kasvattajalla kasvatus työ on vähentynyt tai loppumassa. Toisaalta uusia kasvattajia on tullut ja on tulossa mukaan, ja muutama hiljaiseloa viettänyt kasvattaja on aktivoitunut uudelleen. Toteutuneiden pentueiden ja tulevien suunnitelmien perusteella tulevaisuus näyttää paremmalta kuin muutama vuosi sitten. Pentuemäärät ovat maltillisissa kasvusuunnassa. Afgaani on haastava rotu, ja soveltuvia koteja on haasteellista löytää. Tämä vaikuttaa selkeästi niin kasvattajien uskallukseen tehdä pentueita kuin jalostuskoirien valintaan.

4.1.1 Rekisteröinnit Suomessa

Taulukko 1. Vuosilasto – rekisteröinnit 2006-2017. Lähde: KoiraNet. Tuontikoirien osalta tiedot eivät ole todenmukaiset, sillä kaikkia Suomeen tuotuja koiria ei ole rekisteröity Suomen rekisteriin.

Vuosilasto rekisteröinnit 2006 – 2017												
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Pennut (kotimaiset)	55	34	45	42	8	56	65	47	62	87	69	32
Tuonnit	9	10	8	4	6	12	9	10	10	10	19	7
Rekisteröinnit yhteensä	64	44	53	46	14	68	74	57	72	97	88	39
Pentueet	9	6	8	7	3	7	11	10	8	14	12	6
Pentuekoko	6,1	5,7	5,6	6	2,7	8	5,9	4,7	7,8	6,2	5,8	5,3
Kasvattajat	8	6	7	7	3	7	9	8	7	10	11	6
<i>Jalostukseen käytetyt eri urokset</i>												
Kaikki	9	6	7	7	3	7	10	10	7	12	10	6
Kotimaiset	5		3	2	2	3	3	5	2	5	3	4
Tuonnit	1		1			1	4		3	3	2	1
Ulkomaiset	3	6	3	5	1	3	3	5	2	4	5	1
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	7v 3kk	5v 11kk	4v 10kk	7v 3kk	9v 3kk	5v 6kk	4v 4kk	3v 11kk	2v 5kk	6v 8kk	4v 7kk	5v 2kk
<i>Jalostukseen käytetyt eri nartut</i>												
Kaikki	9	5	8	7	3	7	11	10	8	13	12	6
Kotimaiset	6	4	4	6	3	6	11	8	6	9	9	4
Tuonnit	3	1	4	1		1		2	2	4	3	2
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5v 3kk	4v 1kk	6v	5v 8kk	5v 8kk	4v 2kk	4v 9kk	4v 6kk	4v 8kk	4v 9kk	5v 1kk	5v 10kk

Isoisät	18	11	13	14	6	14	21	17	14	22	21	12
Isoäidit	18	11	14	14	6	14	20	17	14	22	22	12
Sukusiitos %	5,01 %	2,64 %	3,65 %	0,69 %	5,27 %	2,44 %	2,54 %	3,10 %	2,96 %	3,66 %	3,58 %	3,82 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Rekisteröintimäärät ovat lähteneet maltilliseen kasvuun vuoden 2013 erittäin matalan kahdeksan pennun rekisteröinnin jälkeen. On luultavaa, että tulevina vuosina rekisteröinneissä kuitenkin päästään jälleen 50-70 pennun vuosilukemiin.

Liitteessä 3. on tilastoitu rekisteröintimäärät Suomessa vuosina 1950-2017.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria tulee vuosittain melko tasaisesti. Alla olevaan taulukkoon on listattu kaikki rotujärjestön tietoon tulleet tuontikoirat vuosina 1990-2017. Vuonna 2014 rotuun on otettu taulukossa olevien tuontikoirien lisäksi kaksi ns. alkuperämaatuontia Pakistanista.

Taulukko 2. Rotujärjestön tietoon tulleet tuontikoirat

Vuosi	Kpl	%	Vuosi	Kpl	%	Vuosi	Kpl	%	Vuosi	Kpl	%
1990	14	13 %	1997	11	11 %	2004	7	7 %	2011	15	12 %
1991	14	18 %	1998	8	6 %	2005	10	11 %	2012	7	18 %
1992	17	18 %	1999	10	10 %	2006	11	28 %	2013	6	43 %
1993	20	19 %	2000	11	24 %	2007	28	32 %	2014	15	8 %
1994	12	11 %	2001	12	12 %	2008	12	12 %	2015	11	15 %
1995	5	4 %	2002	5	6 %	2009	13	18 %	2016	11	25 %
1996	9	9 %	2003	15	24 %	2010	14	25 %	2017	7	11 %

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Alla olevassa taulukossa on tilastoitu jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä vuosina 2006-2017. Lähde: KoiraNet.

Taulukko 3. Jalostusurosten ja -narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urokset	5v2kk	4v7kk	6v8kk	2v5kk	3v11kk	4v4kk	5v6kk	9v3kk	7v3kk	4v10kk	5v11kk	7v2kk
Nartut	5v10kk	5v1kk	4v9kk	4v8kk	4v6kk	4v9kk	4v2kk	5v8kk	5v8kk	6v	4v1kk	5v3kk

Yli 20 vuotta sitten syntyneen uroksen sperman käyttö nostaa urosten keski-ikää vuosina 2013 ja 2014 (tilastoharha). Muutoin urosten jalostuskäytön ikä on keskimääräisesti pienempi kuin jalostukseen käytettyjen narttujen. Nuorten urosten jalostuskäytön suhteen on hyvä pitää mielessä, että afgaaniuros on "valmis" vasta noin neljän ikävuoden jälkeen.

Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä on verrattain korkea. Harvemmin alle 3-vuotiasta narttua astutetaan, eikä ole epätavallista että ensisynnyttäjä on yli 5-vuotias.

Korkeaa synnytyksikää pidetään yleisesti riskinä synnyttäjien ja pentujen terveydelle. Synnytykseen liittyviä ongelmia on yritetty kartoittaa terveystutkimuksissa ja kasvattajille suunnatussa kyselyssä, mutta vastaukset ovat edustaneet hyvin pientä osaa synnyttäneistä nartuista, eikä merkittävä lisätietoa riskeistä ole saatu.

Todennäköinen selitys korkeaan pennutusikään ovat kasvattajien kokemat myyntivaikkeudet, joiden vuoksi he pyrkivät sopeuttamaan pentutuotannon kysyntään pidentämällä sukupolvenväliä. Esimerkiksi synnytyksiän puolittuminen merkitsee populaation kaksinkertaistumista, jos jalostukseen käytettävien koirien osuus pysyy samana.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosprosentti kertoo jalostusparin sukutaulujen yhteneväisyydestä. Sukusiitosasteen noustessa todennäköisyys perinnöllisten sairauksien esilletuloon kasvaa. Sukusiitosaste on afgaaneilla laskettu KoiraNetin suppean sukupolvitiedon mukaisesti, ja näin ollen luku on aina aliarvio todellisesta tilanteesta. Pääsääntöisesti sukusiitosprosentit ovat afgaaneilla pysyneet matalina, kun ne on mitattu kuudella sukupolvella. Mutta on hyvä muistaa että tällöin luku ei ole koko totuus.

Sukusiitosastetta mitataan sukusiitosprosentilla (esim. 6,25 %) tai sukusiitoskerroimella (esim. 0,0625). Sukusiitosprosentti ja -kerroin kuvaavat todennäköisyyttä sille, että yksilöllä on samalta esivanhemmalta tuleva geeni kahdentuneena.

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Afgaaneille on tyypillistä ns. vanhan sukusiitoksen suuri osuus, mikä johtuu rodun suhteellisen pienestä kantakoirien määrästä ja rodun historian eri vaiheissa käytetystä tiiviistä sukusiitoksesta. Tämä näkyy siinä, että ns. pitkistä sukutauluista laskettu sukusiitosaste on huomattavasti korkeampi kuin lyhyemmistä sukutauluista laskettu ns. uusi sukusiitos. KoiraNet-tietojärjestelmän luvut kuvaavatkin lähinnä ns. uutta sukusiitosta, eli pääasiassa nykyisten kasvattajien jalostusvalinnoilla aikaan saatua sukusiitosta.

Uuden sukusiitoksen määrä on vuosina 2006 - 2017 pysynyt maltillisena. Alla oleva tilasto näyttää rodun sukusiitosprosentin keskiarvon vuosilta 2006-2017. Lähde: KoiraNet.

Taulukko 4. Sukusiitosasteen keskiarvo

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3,82 %	3,58 %	3,66 %	2,96 %	3,10 %	2,54 %	2,44 %	5,27 %	0,69 %	3,65 %	3%	5%

Taulukko 5. Sukusiitoprosentti pentueittain 2011 - 2017

12.5%-	3	Pentuetta
6.25%-12.4%	12	Pentuetta
3.1%-6.24%	23	Pentuetta
alle 3.1%	64	Pentuetta
Yhteensä	102	Pentuetta

Keskimääräinen sukusiitos % 3, %

Korkein sukusiitos % 18 %

Matalin sukusiitos % 0.0%

4.1.2 Jalostuspohja

Tavoiteohjelman populaatorakennetta koskevassa osiossa arvioidaan rodun jalostuspohjan laajuutta ja sitä kautta perinnöllistä monimuotoisuutta.

Taulukko 6. Vuositilasto –jalostuspohja 2006-2017. Lähde: KoiraNet.

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Per vuosi												
- pentueet	9	6	8	7	3	7	11	10	8	14	12	6
- jalostukseen käytetyt eri urokset	9	6	7	7	3	7	10	10	7	12	10	6
- jalostukseen käytetyt eri nartut	9	5	8	7	3	7	11	10	8	13	12	6
- isät/emät	1	1,2	0,88	1	1	1	0,91	1	0,88	0,92	0,83	1
- tehollinen populaatio	12 (67%)	7 (58%)	10 (62%)	9 (64%)	4 (67%)	9 (64%)	14 (64%)	13 (65%)	10 (62%)	17 (61%)	15 (62%)	8 (67%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0 %	4 %	0 %	4 %	0 %	3 %	7 %	19 %	11 %	10 %	14 %	0 %
- nartuista käytetty jalostukseen	3 %	5 %	3 %	9 %	0 %	13 %	10 %	17 %	15 %	26 %	23 %	21 %

Per sukupolvi (4 vuotta)												
- pentueet	30	24	25	28	31	36	43	44	40	46	46	43
- jalostukseen käytetyt eri urokset	26	21	23	25	25	29	34	38	33	35	37	35
- jalostukseen käytetyt eri nartut	26	23	23	26	29	35	41	39	34	39	43	38
- isät/emät	1	0,91	1	0,96	0,86	0,83	0,83	0,97	0,97	0,9	0,86	0,92
- tehollinen populaatio	35 (58%)	30 (62%)	31 (62%)	34 (61%)	37 (60%)	44 (61%)	51 (59%)	52 (59%)	45 (56%)	50 (54%)	54 (59%)	49 (57%)
- uroksista käytetty jalostukseen	2 %	2 %	2 %	2 %	8 %	9 %	11 %	12 %	10 %	9 %	8 %	6 %
- nartuista käytetty jalostukseen	5 %	5 %	8 %	8 %	13 %	13 %	19 %	21 %	22 %	21 %	19 %	18 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen sukupolvittainen lukumäärä

Mitä pienempää osuutta rodun koirista käytetään jalostukseen, sitä pienempi on myös kannan tehollinen koko. Taulukosta selviää, että tarkastelukauden alussa käytettiin jopa 20 % sukupolven nartuista jalostukseen, kun kauden loppupuolella määrä laski tuntuvasti. Myös urosten kohdalla on sama muutos havaittavissa.

Taulukko 7. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen sukupolvittainen lukumäärä 2006 - 2017

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urokset	6 %	8 %	9 %	10 %	11 %	8 %	6 %	5 %	2 %	1 %	2 %	2 %
Nartut	18 %	19 %	21 %	22 %	20 %	18 %	11 %	10 %	6 %	5 %	5 %	5 %

Isät/emät -luku

Isien ja emien lukumäärän suhde, eli isien lukumäärä jaettuna emien lukumäärällä, on luku, joka kuvaa kuinka lähellä urosten lukumäärä on narttujen lukumäärää. Kun suhde on yksi, uroksia käytetään yhtä paljon kuin narttuja, ja perinnöllistä vaihtelua säilyy tehokkaimmin.

Taulukko 8. Isät/emät -luku (eri isien ja emien lukumäärien suhde sukupolvittain) 2006 - 2017

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0,92	0,86	0,90	0,97	0,97	0,83	0,83	0,86	0,96	1,00	0,91	1

Jalostusurosten narttuja pienempi lukumäärä asettaa teholliselle kannan koolle rajat: tehollinen koko ei koskaan voi olla suurempi kuin jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä kerrottuna neljällä. Vaikka uroksia olisi 20 ja narttuja 1000, olisi tehollinen koko vain $4 \cdot 20 \cdot 1000 / (20 + 1000) = 78$. Mitä

yhteneväisempiä urosten ja narttujen lukumäärät ovat, sitä lähempänä tehollinen koko on varsinaista jalostuskoirien lukumäärää. (Lähde:http://katariinamaki.com/artikkelit/Koiranet_jalostuspohja.htm)

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. (Lähde: <http://www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko>)

Afgaaninvinttikoiran tehollinen populaatiokoko

Afgaanien tehollinen populaatiokoko on ollut viime vuosina selvässä laskussa. Tarkastelukauden alussa koko oli lähellä viittäkymmentä, mutta on pienistä rekisteröintimääristä johtuen laskenut selvästi sen alle tarkastelukauden loppupuolella. Suomen Kennelliiton määritelmän mukaan on afgaanien tehollinen populaatiokoko Suomessa erittäin kriittisessä tilassa. Afgaaneja löytyy kuitenkin maailmanlaajuisesti vielä eri linjaisia, ja kasvattajat ovat käyttäneet melko paljon tuontiuroksia. (Jalostukseen eniten käytetyistä 17 uroksesta on ulkomaalaisia 9, kts. taulukko 10.)

Taulukko 9. Afgaaninvinttikoiran tehollinen populaatiokoko 2006 - 2017

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
49 (57%)	54 (59%)	50 (54%)	45 (56%)	52 (59%)	51 (59%)	44 (61%)	37 (60%)	34 (61%)	31 (62%)	30 (62%)	35 (58%)

Jalostuskoirien käyttömäärät

Seuraavassa on tarkasteltu eniten jalostukseen käytettyjä koiria 10 vuoden ajanjaksolta, mikä afgaaneilla merkitsee noin kahta sukupolvea.

Jalostuskoirien jälkeläisten määrää on verrattu yhden sukupolven aikana Suomessa syntyneiden afgaanien määrään. Jos mittapuuna pidetään sitä, ylittääkö yksittäisten jalostuskoirien osuus 5 % sukupolvea, tähän osuuteen ei yhtään urosta yltänyt.

Siitosuroksen vaikutusta koko afgaanikantaan on taulukossa kuvattu sen lastenlasten määrällä. Vaikka siitosurosta olisi käytetty paljonkin, sen vaikutus kantaan voi kuitenkin jäädä vähäiseksi, jos sen jälkeläisiä ei käytetä edelleen jalostukseen. On myös huomattava, että osalla uroksista on vielä runsaasti nuoria jälkeläisiä, joiden jalostuskäytön osalta luvut eivät ole lopullisia.

Narttujen osalta voidaan todeta, että tarkastelukaudella jalostusnartuilla on tehty vain yksi tai kaksi pentuetta.

Sekä narttujen että urosten kohdalla voidaan todeta että eniten käytetyt yksilöt vastaavat yksilötasolla alle 4 % syntyneistä pennuista eli sekä jalostusurosten että -narttujen käyttö on jakautunut melko tasaisesti useiden urosten ja narttujen välillä. Tämä on selvä muutos edellisiin tarkastelukausiin.

Taulukko 10. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 16 urosta

	Uros	Syntymä- vuosi	Pentueita Suomessa	Pentuja Suomessa	%- osuus	Lapsenlapsia Suomessa
1.	Star'T Cutting Trax Of Jhanzi	2004	2	18	4 %	4
1.	Punapaulan Erno	2007	3	18	4 %	10
3.	Neliapilan Hei Melennetään	2007	2	16	3 %	6
4.	Parce Que Du Menuel Galopin	1999	3	15	3 %	30
4.	Punapaulan Bertel	2007	3	15	3 %	18
4.	Agha Djari's Urban Cowboy	2006	2	15	3 %	25
7.	Raffica's Valymir Sweet Revenge	2006	2	13	3 %	0
7.	Ana-Shakti's Bolero	2009	2	13	3 %	0
7.	Xenos Torque	2011	2	13	3 %	6
10.	Trouble Du Menuel Galopin	2002	1	10	2 %	17
10.	Nabila's Topaz	2010	1	10	2 %	0
12.	Neliapilan Pikku-Hukka	2003	1	9	2 %	29
12.	Aviva Over The Moon	2007	1	9	2 %	6
12.	Azmindah's Swing by Awbari	2003	1	9	2 %	7
12.	Neliapilan Bengalintiikeri	2008	1	9	2 %	0
12.	Jangel's Back in Black	2005	1	9	2 %	6

Taulukko 11. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 17 narttua

	Narttu	Syntymä- vuosi	Pentueita Suomessa	Pentuja Suomessa	%- osuus	Lapsenlapsia Suomessa
1.	Scaramis Onlygirlin the World	2012	2	18	4 %	0
2.	Pramya Blond All Over	2008	2	16	3 %	11
3.	Punapaulan Kastanjetti	2011	2	13	3 %	0
4.	Sheralji Huntress Miss	2004	2	12	2 %	17
5.	Punapaulan Daami	2007	1	11	2 %	13
5.	Sheralji Viva La Diva	2008	2	11	2 %	7
5.	Pramya Drumms Please	2012	2	11	2 %	0
8.	Nabila's Love In A Mist	2007	1	10	2%	10
8.	Neliapilan Jukebox	2004	1	10	2%	17
8.	Nabila's Piece of My Heart	2013	1	10	2%	0
8.	Scented Allabouther	2007	1	10	2 %	0
12.	Khaos Zany	2002	1	9	2 %	12
12.	Pices Flaminia	2002	1	9	2 %	6
12.	Pramya Any Man Is Mine	2001	1	9	2 %	16
12.	Papatazin Pretty Xciting	2007	2	9	2 %	8
12.	Hashirin's Groove is In Your Heart	2005	1	9	2 %	6
12.	Neliapilan Wedenneito	2005	1	9	2 %	0

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Uroslistan kolmas, Neliapilan Hei Melennetään, ja neljäs, Parce Que du Menuel Galopin, ovat poika ja isä ja ne yhdessä vastaavat 6,2 % pennuista. Parce Que Du Menuel Galopin ja sijalla 10 oleva Trouble du Menuel Galopin ovat puoliveljiä, yhdessä ne vastaavat 5 % pennuista. Trouble du Menuel Galopin on sijalla 12 olevan Neliapilan Bengalintiikerin isä, yhdessä ne vastaavat 3,8 % pennuista. Neliapilan Pikku-Hukka on Neliapilan Bengalintiikerin äidin veli, urokset ovat jaetulla 12. sijalla.

Narttulistalla on kolmen sukupolven ketju, Pramy Any Man Is Mine (12.), Pramy Blond All Over (2.) ja Pramy Drumms Please (5.), jotka yhdessä vastaavat 7,2 % pennuista. Listan emo-tytärparilla, Nabila's Love In A Mist sijalla 8 ja Nabila's Piece Of My Heart sijalla 10, yhteensä 4 % pennuista. Neljännellä sijalla olevan Sheralji Huntress Miss on Pramy Any Man Is Minen veljentytär.

Sijalla 8 oleva narttu Neliapilan Jukebox on urosten jaetuilla sijoilla 12 olevien Neliapilan Pikku-Hukan sisko ja Neliapilan Bengalintiikerin äiti. Narttu sijalla 5, Sheralji Viva La Diva, on neljänneksi käytetyn uroksen, Parce Que Du Menuel Galopin, tytär.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Afgaaninvinttikoiran rekisteröintiluvut ovat tarkastelukaudella laskeneet Suomessa, mutta kyse on maailmanlaajuisesta kehityksestä. Rodun vastuumaassa Isossa-Britanniassa on vuosittainen rekisteröintimäärä pudonnut ensimmäistä kertaa alle 200:n vuonna 2006, ja laskenut siitä edelleen.

Taulukko 12. Ruotsin rekisteröintiluvut 2006 - 2017

(Lähde: SKK avelsdata <http://hundar.sk.se/avelldata/Initial.aspx>)

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
84	144	130	101	69	112	56	62	55	55	40	45

Taulukko 13. Iso-Britannian rekisteröintiluvut 2006 - 2017

(Lähde: <http://www.thekennelclub.org.uk/media/129009/10yrstatshound.pdf>)

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
194	198	147	140	122	124	162	138	165	108	107	123

Liitteessä 4. on tilastoitu afgaanien rekisteröintilukuja maailmalta vuosina 2010-2014.

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Suomalaisten afgaanien jalostuspohja vaikuttaa tällä hetkellä olevan kokoonsa nähden kohtuullisen hyvissä kantimissa. Vaikka tehollinen populaatio on pieni, on sen käyttö monipuolistunut edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna. Suomessa on hyvin toisistaan eriytyneitä sukulinjoja, ja kasvattajat käyttävät jalostukseen vaihtelevasti erilaisia uroksia, eikä yksittäisten urosten liiallista käyttöä ole ollut. Suomalaiset kasvattajat käyttävät myös melko paljon ulkomaisia uroksia, mikä lisää monipuolisuutta omaan pienentyneeseen kantaan. Toisaalta juuri tämän hyvin erilaisten ja vaihtelevien urosten käytön voisi nähdä sukulinjojen tyyppin säilymisen uhkana (esim. ns. "pohjoismainen tyyppi").

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

2010-luvulle tultaessa pentujen ja pentueiden määrä kävi todella matalalla. Notkahduksesta on päästy

eteenpäin, mutta afgaanien jalostuksen suhteen huolestuttava tekijä ovat hetkelliset notkahdukset pentujen määrässä. Tulevaisuuden jalostuksessa tämä tarkoittaa aina kapeampaa valikoimaa kasvattajille jatkoa ajatellen.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvaa afgaanin luonnetta seuraavasti: ”Itämainen ilme on afgaanille tyyppillinen. Afgaaninvinttikoiria katsoo suoraan ihmiseen ja ikään kuin hänen lävitseen. Koira on arvonsa tunteva ja pidättyväinen, luonteessa on myös tietynlaista kiihkeyttä.”

Aikuinen afgaani on itsenäinen ja omanarvontuntoinen, mutta samalla sosiaalinen. Se ei saa olla arka eikä aggressiivinen ihmisiä tai muita koiria kohtaan. Vieraita ihmisiä kohtaan se voi olla pidättyväinen, mutta tavatessaan tuttuja se tervehtii heitä lämpimästi. Pentuikäinen afgaani on iloinen ja riehakaskin, ja sen arvokkuus tulee esiin iän myötä. Afgaani on koko perheen koira, jolle omat ihmiset ovat hyvin tärkeitä. Kotona se viihtyy omissa oloissaan, ei pyöri jaloissa eikä koko ajan seuraa ihmistä huoneesta toiseen.

Afgaani on näöllään metsästävä ja saalista ajava vinttikoiria. Rauhallisen ja hillityn olemuksen vastapainona afgaanin luonteesta löytyy myös temperamenttinen puoli, joka rakastaa vauhtia, kiihkeää takaa-ajoa ja silkkää riehumista. Afgaani tarvitsee paljon liikuntaa, ja mielellään sen tulisi saada juosta vapaana päivittäin. Itsenäisen metsästäjän luonne asettaa kuitenkin vapaana juoksemiselle rajoituksia, sillä impulsiivisena koirana afgaani intoutuu helposti sellaiseen vauhtiin, että omistajan kutsut kaikuivat kuuroille korville ja koira saattaa kadota useiksi tunneiksi omille retkilleen. Niinpä afgaania kannattaa pitää irti vain turvallisella, mieluiten aidatulla alueella.

Afgaanin koulutuksen tavoitteena on ensisijaisesti tapakasvatus ja koiran hallinta. Varsinaista TOKO- tai agility-harrastusta varten on olemassa huomattavasti sopivampia rotuja, mutta kyllä niitä afgaaninkin kanssa voi harrastaa, jos tiedostaa rodun erityispiirteet. Näitä lajeja harrastavien afgaaninomistajien kokemusten mukaan afgaani vaatii ohjaajaltaan enemmän koiranlukutaitoa kuin esimerkiksi palveluskoirat tai noutajat. Afgaania tulee käsitellä määrätietoisesti, mutta hellällä ja ymmärtävällä otteella. Kovalla kurilla ja alistamisella afgaanin olemuksesta katoaa elämänilo ja ylväys.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Vuosikymmenen alussa Suomeen saapuivat ensimmäiset ns. juoksulinjaiset afgaanit. Muutama vuosi tämän jälkeen Pakistanista saapui kaksi alkuperämaatuontia. Toistaiseksi linjat ovat pysyneet erillisinä Suomessa jo olevista linjoista, ja tuotuja koiria on jalostettu keskenään tai käytetty ulkomaisia uroksia näille koirille. Tähän mennessä näitä pentueita on kolme, ja pentujen kokonaismäärä on 20 kappaletta. Yksi kasvattaja on vuonna 2011 käyttänyt suomalaiselle klassisen skandinaavisen suvun omaavalle nartulle keskieurooppalaista juoksusukuista urosta. Jalostuksellinen kiinnostus juoksulinjaisia ja alkuperämaatuontejakohtaan on ollut maltillista muiden kasvattajien keskuudessa.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Afgaaninvinttikoirilla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Afgaanit tottuvat käsittelyyn pienestä pitäen, ja niiden kanssa harrastetaan usein näyttelyitä ja/tai juoksukilpailuja, joten suurin osa koirista on hyvin omistajansa hallussa ja käsiteltävissä sekä sopeutuu erilaisiin tilanteisiin helposti. Luonteen merkittäviä piirteitä on vinttikoiralle tyyppillinen näköön perustuva ajovietti (voi kohdistua riistaan, kotieläimiin, ajoneuvoihin yms.), mikä asettaa omat

haasteensa koiran vapaana ulkoilulle. Perusluonne on utelias ja avoin uusillekin asioille, kunhan tutustuminen tapahtuu koiran ehdoilla. Pakottaminen ei yleensä toimi.

Luonnekysely

Afgaanien terveystutkimuksessa 2014 saatiin 130 vastausta. Suurin osa vastaajista (96 %) oli tyytyväisiä koiransa luonteeseen. Yhtään kyllä-vastausta ei tullut kysymykseen, onko koira aggressiivinen ihmisille. Joskus tai joissain tilanteissa aggressiota ihmistä kohtaan on esiintynyt kuitenkin 8 % afgaaneista. Tilanteita on kuvattu mm. ”koira kokeili nuorena kerran, pääseekö hoitotoimenpiteistä tappelemalla vastaan” ja ”murisee yhdelle tietylle ihmiselle”. 2 % afgaaneista oli aggressiivisia muille koirille, joskus tai joillekin aggressiota esiintyi peräti 28 % vastanneiden koirista. Tässä oli mainittu mm. aggressio saman sukupuolen edustajia kohtaan, tietyn rodun vihaaminen, oman siskon kanssa tappeleminen sekä remmirähjäys.

Vastaajista 7 % ruksasi kohdan kyllä, kun kysyttiin, onko koira arka. Afgaaneista 23 % osoitti arkuutta joskus tai joissain tilanteissa. Eroahdistuksesta kärsiviksi oli merkitty 18 % afgaaneista. Tämä on merkittävä luku, johon kasvattajien on syytä kiinnittää huomiota. Eroahdistus ilmenee mm. metelöimisenä, kodin tuhoamisena ja sisälle merkkailuna. Monella eroahdistus on riippuvainen koirakaverista.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

1990-2018 välillä 110 koiraa on käynyt Kennelliitoksen virallisessa luonnetestissä ja lisäksi epävirallinen tulos löytyy seitsemältä afgaanilta. MH-luonnekuvaus on käynyt kaksi afgaania.

Keskivertoafgaani saa luonnetestistä noin 122 pistettä. Tyypillisimmät arviot osa-alueittain ovat seuraavat:

Osio	Arvio	Selitys	Kpl	%
Toimintakyky	+1	Kohtuullinen	71	65 %
Terävyys	+1	Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	85	77 %
Puolustushalu	+1	Pieni	64	58 %
Taistelutahto	-1	Pieni	54	49 %
Hermorakenne	+2	Hieman rauhaton	104	95 %
Temperamentti	+2	Kohtuullisen vilkas	52	47 %
Kovuus	+1	Hieman pehmeä	81	74 %
Luoksepäästävyys	+3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	78	71 %
Laukauspelottomuus	+++	Laukausvarma	78	74 %

Jalostustarkastus

Afgaaneille on järjestetty vasta testimuotoinen jalostustarkastus. Tilausta jalostustarkastuksille ei ole ollut.

Näyttelyt

Rotujärjestö on kerännyt näyttelyarvosteluista luonnetta koskevia huomautuksia. Merkintöjä on tullut hyvin vähän. Yleisimmin huomautuksia luonteesta saavat nuoret koirat, jotka väistävät tuomaria.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Afgaaninvinttikoiria on käytetty rodun synnyinseuduilla metsästyskoirana pääasiassa pienen ja keskikokoisen riistan metsästykseen. Yleensä afgaanit metsästäivät itsenäisesti metsästäjän seuratussa koiran perässä ratsain. Usein koirien kerrotaan myös metsästäneen uros-narttu -pareina, ja paikoittain niiden apuna käytettiin myös koulutettuja haukkoja. Karu ja vaikeakulkuinen maasto asetti erityisiä vaatimuksia koiran nopeudelle, ketteryydelle ja kestävyydelle.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Suomen maasto ei sovellu nopealle ja näkönsä varassa metsästäväälle koiralle, ja niin metsästystapamme kuin säädöksemekin tekevät afgaaninvinttikoiran käytön metsästyksessä käytännössä mahdottomaksi. Afgaanien käyttöominaisuuksia pyritään kuitenkin testaamaan ja säilyttämään järjestämällä maasto-, ajue- ja ratakoikeita.

Vinttikoirakokeista afgaaninvinttikoiraa voi valmistua kansainväliseksi muoto- ja käyttövalioksi (C.I.B.P), kansainväliseksi käyttövalioksi (C.I.C) sekä Suomen käyttövalioksi (KVA-R (ratajuoksu) , KVA-M (maastajuoksu), KVA-A (ajuekoe)). Noin 30 % afgaaneista osallistuu elämänsä aikana maastajuoksu- ja ratajuoksu- kilpailuihin, ratajuoksu- kilpailuissa osallistujia on huomattavasti vähemmän.

Vuosina 2001-2015 kolme Suomessa syntynyttä afgaania saavutti C.I.B.P -tittelin (titteli ollut mahdollista saavuttaa vuodesta 2012. FCI on halunnut tittelillä kannustaa ns. "kauniiden juoksijoiden" kasvattamista). C.I.C (ent. KANS KVA) tittelin vuosina 2001-2015 saavutti myös kolme Suomessa syntynyttä afgaania. Ratakoikeissa jaettiin vuosina 2001-2015 afgaaneille 16 käyttövalionarvoa. Huomionarvoista on, että näistä neljä käyttövalion arvon saavuttanutta oli tuontikoiria ja kolme ns. sekalinjaisia (isänä keskieuropalainen juoksijalinjainen afgaani). Maastokoikeissa jaettiin vuosina 2001-2015 käyttövalionarvo 46 afgaanille.

Afgaaninvinttikoirien osallistumisaktiivisuus käyttökoikeisiin ja erityisesti maastajuoksuun on laskenut huomattavasti vuoden 2011 jälkeen. Vuosina 2012-2014 koikeissa oli poikkeuksellisen vähän afgaaneja, kunnes vuonna 2015 osallistumisaktiivisuus kääntyi nousuun, jäaden kuitenkin "huippuvuosien" koiramääristä.

Allaolevassa taulukossa näkyy vuosina 1994-2017 Suomessa maasto- ja ratakoikeisiin osallistuneiden afgaaninvinttikoirien lukumäärä. Taulukossa on huomioitu ainoastaan Suomeen rekisteröidyt koirat. Ratajuoksussa on huomioitu kaikki radalla juostavat matkat (280 m, 350 m, 480 m ja 680 m).

Taulukko 14. Suomessa maasto- ja ratakokeisiin osallistuneiden afgaaninvinttikoirien lukumäärä 1994 -2017

Vuosi	Maasto	Rata	Vuosi	Maasto	Rata	Vuosi	Maasto	Rata
1994	79	34	1995	92	28	1996	68	23
1997	65	29	1998	74	19	1999	57	21
2000	67	18	2001	63	20	2002	61	19
2003	58	20	2004	63	27	2005	69	23
2006	79	29	2007	81	32	2008	78	32
2009	82	28	2010	87	20	2011	65	20
2012	41	15	2013	43	15	2014	43	19
2015	43	18	2016	38	16	2017	50	18

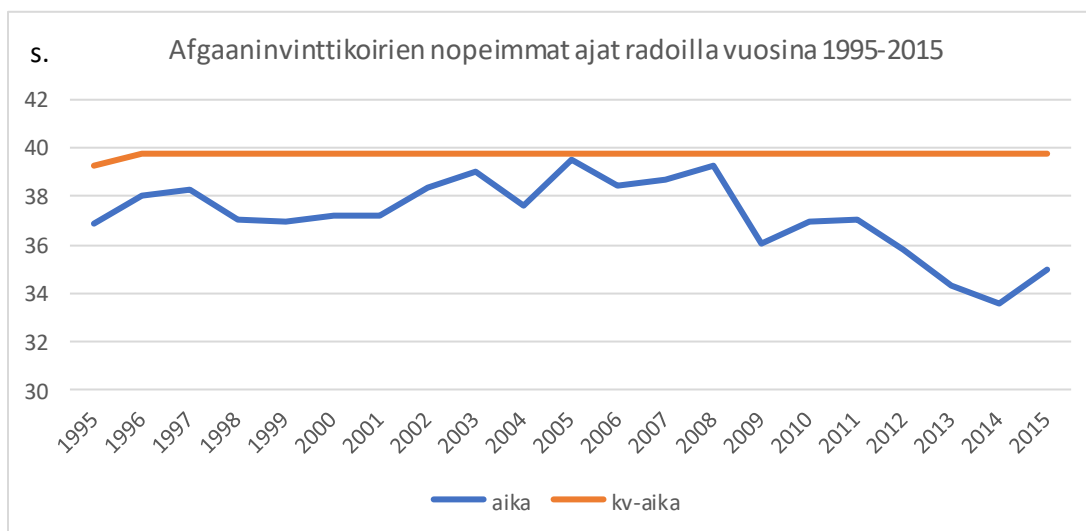
Kokeet

Ratajuoksukokeella voidaan testata ainoastaan koiran viettiä ja nopeutta. Mikäli koira juoksee radalla innokkaasti on sillä vahva vietti. Ei kuitenkaan voida väittää, että koiralla ei ole viettiä mikäli se ei ole innostunut juoksemaan radalla. Radalla viehe ei liiku "saaliseläimen tavoin", tehden yllättäviä liikkeitä, eikä näin ollen muistuta aitoa metsästystilannetta. Usein kuuleekin, että moni koira juoksee hyvin maastokokeissa ja on innokas elävän riistan perään, mutta ei ns. "syty" radalla.

Suomessa on vinttikoiraradat Helsingissä, Hyvinkäällä, Mikkelissä, Tampereella, Turussa ja Oulussa. Afgaanin käyttövalioaika on määritelty 480 metrin matkalle. Käyttövalioaika tuli voimaan vuonna 1974, ja oli aluksi 39,5 sekuntia. Vuonna 1976 käyttövalioaikaa tiukennettiin 39,3 sekuntiin, ja vuonna 1996 se muutettiin 39,8 sekunniksi. Huhtikuussa 2006 tulivat voimaan ratakohtaiset käyttövalioajat.

Afgaanin käyttövalioaika on Helsingin, Hyvinkään ja Tampereen radoilla edelleen 39,8 sekuntia ja Oulun, Turun ja Mikkelin radoilla 40,2 sekuntia. Tällä aikojen porrastuksella on tarkoitus tasoittaa rataprofiileiltaan hitaampien ratojen aiheuttamia eroja. Aiemmin käyttövalion aikoja juoksevia koiria oli kauden aikana vain muutama, mutta vuodesta 2013 vähintään 50 % kilpailuihin osallistuneista koirista on saavuttanut käyttövalioajan. Tämä selittyy Suomeen tuoduilla ns. juoksijalinjaisilla afgaaneilla, jotka ovat mullistaneet afgaanien ratajuoksun Suomessa viime vuosina.

Alla on tarkasteltu afgaanien nopeimpien aikojen kehitystä vuosina 1995-2015. Taulukossa on otettu huomioon ainoastaan Suomeen rekisteröidyt koirat.

Seuraavassa taulukossa on tilastoitu afgaaninvinttikoirien suorituksia 480 metrin matkalta vuosina 2001-2017. Luvut perustuvat Suomen Vinttikoiraliiton tilastoihin, ja eroavat hieman KoiraNetin luvuista, joihin ei järjestelmän alkuvuosina ole tallennettu lainkaan keskeyttäneiden tai diskattujen koirien tuloksia. Taulukossa on huomioitu ainoastaan Suomeen rekisteröidyt koirat.

Taulukko 15. Afgaaninvinttikoirien ratakilpailut 480 m matkalla vuosina 2001 – 2017

Vuosi	Koiria	Startteja	KV-aikoja	KV-aikoja %	KV-ajan juosseita	KV-ajan juosseita %	Kesk.	Kesk. %	Disk.	Disk. %
2001	20	50	10	20	3	15	4	8	7	14
2002	19	69	15	22	6	32	4	6	4	6
2003	20	59	12	20	5	25	1	2	5	8
2004	26	99	10	10	4	15	2	2	8	8
2005	23	87	9	10	3	13	0	0	6	7
2006	29	72	20	28	6	21	2	3	10	14
2007	24	83	17	20	4	17	4	5	5	6
2008	26	47	4	9	4	15	4	9	6	13
2009	24	63	8	13	2	8	3	5	8	13
2010	21	52	10	19	3	14	0	0	2	4
2011	11	30	4	13	1	9	2	7	2	7
2012	11	55	38	69	4	36	1	2	0	0
2013	13	58	43	74	9	69	1	2	0	0
2014	19	50	31	62	10	53	2	4	2	4
2015	18	40	19	48	9	50	1	2,5	3	7,5
2016	17	64	50	78	11	65	1	1,6	1	1,6
2017	17	73	51	70	11	65	0	0	2	2,7

Maastajuoksukilpailut

Maastajuoksukilpailuissa koirat juoksevat pareittain mutkitellen kulkevan vieheen perässä. Koiran suoritus arvostellaan viiden eri osa-alueen summana (nopeus, innokkuus, älykyys, ketteryys ja kestävyys). Koesuoritus katsotaan hyväksytyksi kun koira saavuttaa 50 % kokeen maksimipistemäärästä. Vuodesta 2014 alkaen Suomessa on jaettu maastokokeen sertifikaatti kaikille kokeen koirille, jotka saavuttavat 3/4 kokeen maksimipistemäärästä. Ennen vuotta 2014 oli jaossa yksi sertifikaatti kymmentä osallistuvaa koira kohden, ja pisteraja sertifikaatin arvoiselle (SA) suoritukselle oli 2/3 maksimipistemäärästä. Uusien sääntöjen myötä SA:n jakamisesta luovuttiin.

Eri vinttikoiraroduilla on omat, toisistaan hieman poikkeavat tavat metsästä. Siksi tuomarin on maastokokeessa otettava huomioon rotukohtaiset ominaisuudet koirien suorituksia arvioidessaan.

Afgaanille erityisen ominaista on hyvä reaktio- ja koordinaatiokyky. Sen tulee pystyä juoksemaan vaikeassakin maastossa varmasti ja kyetä nopeisiin käännöksiin ja rytminvaihdoksiin.

Alla olevassa taulukossa on tilastoitu afgaaninvinttikoirien suorituksia maastajuoksukilpailuissa vuosina 2001-2017. Luvut perustuvat Suomen Vinttikoiraliiton tilastoihin, ja eroavat hieman KoiraNetin luvuista, joihin ei järjestelmän alkuvuosina ole tallennettu lainkaan keskeyttäneiden tai diskattujen koirien tuloksia. Taulukossa on huomioitu ainoastaan Suomeen rekisteröidyt koirat. Vuosilta 2016 ja 2017 ei ole saatavilla kokonaisstarttimääriä.

Taulukko 16. Afgaaninvinttikoirien maastajuoksukilpailut 2001 – 2017.

Vuosi	Koiria	Kilpailuja	Startteja	SA	SERTK	SERTK %	Disk.	Disk. %
2001	63	220	328	52	27	12	4	2
2002	61	181	284	54	24	13	4	2
2003	58	434	669	56	18	4	4	1
2004	63	203	166	94	26	13	3	1
2005	69	230	362	84	32	14	10	4
2006	78	283	504	137	32	11	6	2
2007	81	252	412	92	34	13	11	4
2008	78	218	360	74	29	13	10	5
2009	82	206	326	61	29	14	11	5
2010	87	194	304	54	27	14	19	10
2011	65	146	241	47	23	16	8	5
2012	41	85	144	31	16	19	2	2
2013	43	95	169	41	23	24	5	5
2014	43	112	192		39	35	1	1
2015	43	124	215		43	35	6	5
2016	38	113			37	33	3	3
2017	52	156			50	32	6	4

Ajuekokeet

Vuonna 2010 vinttikoirien ajuekokeet hyväksyttiin viralliseksi muodoksi osana maastokoetta. Vuonna 2013 Kennelliitto hyväksyi ajuekokeen omaksi koemuodokseen, ja se erkaantui maastokoekkeesta. Ajuekokeen päätarkoitus on saada tietoa näöllään ajavien koirien yhteistoiminnasta niiden metsästäessä ryhmänä.

Ajuekokeessa koirat juoksevat kolmen koiran ryhmänä (koirat voivat olla myös keskenään erituisia). Koirille ei jaeta yksilöpisteitä vaan ne arvostellaan ajueina. Pisteytys perustuu seitsemään osa-alueeseen: nopeus, innokkuus ja seuraaminen, ketteryys, kiinniotto, yhteistoiminta, käyttäytyminen hihnassa ja käyttäytyminen irti.

Ensimmäinen afgaaniajue nähtiin kisaradoilla Suomessa vuonna 2014. Osallistumisaktiivisuus on ollut vielä muutaman koiran varassa, mutta tulevaisuudessa laji todennäköisesti kehittyä ja saa enemmän jalansijaa muiden käyttökokeiden rinnalla.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Afgaaninvinttikoirilla esiintyy jonkin verran eroahdistusta. Terveyskyselyssä 2014 18 % afgaaneista oli eroahdistusta. Eroahdistus ilmenee mm. huutamisena ja tuhoamisena. Lievemmissä tapauksissa koira ilmaisee yksinjäätymisstressiään läähättämällä tai pyrkimällä mukaan. Eroahdistusta esiintyy yleensä nuorilla koirilla, ja oireet lievenevät tai jäävät kokonaan pois iän myötä.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Suurin osa afgaaneiden kotimaisista astutuksista on luonnollisia. Yleensä astutukset sujuvat hyvin.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Afgaanit ovat yleensä sosiaalisia omassa laumassaan ja tuttujen koirien kanssa. Hyvin sosiaalistetut koirat tulevat toimeen myös koirapuistoissa. Jonkin verran esiintyy aggressiivisuutta muille koirille (30 % terveystarkastukseen vastanneista mainitsi koiransa olevan aggressiivinen joillekin koirille ainakin joskus).

Pelot ja ääniherkkyys

Ääniherkkyys ei ole rodulle tyypillistä. Luonnetestatuista afgaaninvinttikoirista laukausvarmoja on 78 %. Laukausarkoja koiria ei ole testeissä havaittu lainkaan, mutta kolme laukausaltista on testattu.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Monilla nuorilla koirilla on noin vuoden iässä ns. mörkökausi, jolloin ne saattavat alkaa pelätä todellisia tai kuviteltuja asioita. Tällöin se saattaa myös yllättäen väistää vieraita ihmisiä, esim. tuomaria näyttelykehässä. Vaihe menee yleensä itsestään ohi.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Nartuilla lähinnä valeraskausoireet saattavat tehdä niistä haluttomia, laiskoja ja masentuneita juoksuajan jälkeen. Vuoden 2014 terveystarkastuksen mukaan peräti 80 % afgaaninartuista osoitti joko lieviä (58 %) tai runsaita (22 %) valeraskausoireita kiiman jälkeen. Yli 50 % eritti valeraskauden aikana maitoa ja yhtä monella käytös muuttui. Voimakkaat valeraskausoireet on huomioitava harrastustoiminnassa, erityisesti juoksukilpailuissa, joista usein joudutaan pitämään taukoa valeraskausoireiden ajan. On hyvä muistaa, että valeraskaus on luonnollinen tila eikä sairaus.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Afgaaneilla ei ole käyttäytymisen ja luonteen suhteen merkittäviä ongelmia. Lievinä ongelmina koetaan eroahdistus ja valeraskauden aiheuttamat voimakkaat oireet. Voimakkaasta eroahdistuksesta kärsivää koira ei tule käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

Afgaani on yleisesti ottaen terve rotu. Afgaaneilla esiintyy toki monia koirilla yleensä todettuja sairauksia, niiden joukossa myös sellaisia sairauksia ja vikoja, joita pidetään ainakin osittain perinnöllisinä (mm. allergiat, immuunivälitteiset sairaudet ja sydänsairaudet). Mitään erityisesti afgaanille tyypillisiä pidettäviä vakavia sairauksia ei kuitenkaan ole osoitettu. Rodun terveystilanne on maailmanlaajuisesti melko yhteneväinen.

Suomessa rotujärjestön pentuvälitykseen pääsyn ehtona on, että molempien vanhempien silmät on tutkittu ennen astutusta ja todettu terveiksi perinnöllisestä kaihistä.

SA-FA on kartoittanut rodun terveyttä koirien omistajille suunnatuilla terveystarkastuksilla vuosina 2004, 2009 ja 2014. Lisäksi kasvattajille tehtiin v. 2007 ja 2013 oma kysely, jolla kartoitettiin astutukseen, synnytykseen sekä pikkupentuikään (ennen luovutusta) liittyviä kysymyksiä. Kasvattajakyselyyn kerätään vastauksia ns jatkuvana kyselynä, ja saaduista vastauksista tehdään yhteenveto v. 2018, mutta niitä on hyödynnetty myös tätä JTO:aa tehtäessä.

Terveystarkastusten ongelma niin Suomessa kuin naapurimaassamme Ruotsissakin on, että vastauksia saadaan hyvin niukasti, ja on vaikeaa vetää johtopäätöksiä miten yleisiä sairaudet lopulta ovat populaatiossa. Ruotsin RAS:ssa on dokumentoitu kolmen kyselyn terveystuloksia, ja yleinen mielipide on että sairauksia esiintyy enemmän kuin mitä kyselyt kertovat.

Viimeisin terveystarkastus Ruotsissa tehtiin vuonna 2014. Tavallisia ongelmia kyselyn mukaan olivat korvatulehdukset (29 % vastanneista – 16 % vain kerran elämässä), vatsaongelmat (26 % , yleisemmin ripuli, ruoka-aineallergiat), 12 % koirista oli kärsinyt jonkinlaisesta iho-ongelmasta, joista kutina oli tavallisin. Vain 3 % näistä johtui allergiasta. Ainoa autoimmuunisairaus mistä oli raportoitu oli kilpirauhasen vajaatoiminta. Sydänsairauksia oli raportoitu yksi. Rakenteellisista ongelmista oli mainittu osteokondroosi (1%), lonkkavika (6%) ja nivelrikko (2%). Yksi raportoiduista lonkkavioista oli b-lonkka, jota ei ollut vahvistettu kuvauttamalla. Kasvaimia raportoitiin 6 % koirista, näistä narttujen nisäkasvaimet olivat tavallisimpia. Reilu 2 % uroksista oli kivesvikaisia. Eturauhasongelmia ei raportoitu lainkaan, ja kohtutulehduksia oli ilmennyt vain 3 % nartuista. 27 % koirista oli yhden tai useamman hampaan puutos, yleisimmin premolaarien puute, mutta myös kulma- ja poskihampaiden puutoksia esiintyi.

Terveystarkastusten mukaan Ruotsissa sairaudet ovat vähentyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana, mutta on mahdotonta sanoa, johtuuko se todellisuudessa siitä että koirat olisivat terveempiä, vai siitä että vastausprosentti on alhainen ja vääristää todellista tilannetta. Ruotsissa on pyydetty myös vakuutusyhtiöiltä tilastoja, joista selviävät tavallisimmat korvausasiat. Korvauksia on maksettu yleisemmin neoplastisista muutoksista, eturauhasongelmista (mistä ei lainkaan raportteja terveystarkastuksissa!), hammasmurtumista ja korvatulehduksista. Kaikki vakuutusyhtiöt antoivat erilaisia raportteja, eikä niistä voitu selvittää monestako eri sairaudesta oli kysymys, sillä yhden koiran sairaus saattoi esiintyä raporteissa monta kertaa mikäli sairaudesta oli tehty useampi korvaushakemus.

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Afgaaninvinttikoiralle ei ole vahvistettu PEVISA-ohjelmaa.

4.3.2 Muita rodulla todettuja sairauksia ja vikoja

Syöpäsairaudet

Erilaiset syövät ja kasvaimet ovat afgaanien yleisin kuolinsyy. Useimmiten afgaanit sairastuvat niihin vasta vanhalla iällä, yli 10-vuotiaana. Iäkkäillä afgaaneilla esiintyy kasvaimia erityisesti keuhkojen alueella, nisissä, kiveksissä tai eturauhasessa, vatsan alueella ja suolistossa sekä luu- ja imusolmukesyöpää. Nuoria afgaaneja on menehtynyt erityisesti luusyöpään ja imusolmukesyöpään.

Keuhkosairaudet

Afgaanin rintakehän rakenne voi altistaa ilmarinnalle (pneumothorax), maitiaisnesterinnalle (chylothorax) tai veririnnalle (hemothorax), joissa rintaonteloon vuotaa ilmaa tai nestettä. Ne ovat

vakavia sairauksia, jotka voivat johtaa nopeasti kuolemaan tai vaativat tehokasta ja pitkäaikaista hoitoa. Näitä sairauksia on tullut yksittäisinä tapauksina rotujärjestön tietoon.

Allergiat

Allergiaa ilmoitettiin terveystarkastuksissa noin 7 %:lla afgaaneista. Useimmiten kyseessä oli ruoka-aineallergia, jota hoidettiin ruokavaliomuutoksilla. Siitepölyallergiaa ilmoitettiin muutamalla koiralla. Allergia ilmeni useimmiten iho-oireina ja kutinana, mutta allergisilla koirilla ilmoitettiin myös tavallista useammin silmä- ja korvatulehduksia sekä tassuvaivoja.

Afgaaneilla tuntuu olevan hiivaherkkyyttä melko yleisesti. Yleisenä hiivan aiheuttajana tuntuu olevan vehnä. Hiivaherkkyys voi ilmetä korvaoireina mutta myös iho-oireina (esim. kainalot, taiteet, varvasvälit).

Korvatulehdukset

Korvatulehdukset ovat vaivanneet puolta afgaaneista ainakin kerran elämässä. Usein tai kroonisesti korvatulehduksista kärsi onneksi vain 7 % vastanneista. Hiiva ja eritteet korvissa olivat joka neljännen kiusana. Moni mainitsi niiden olevan riippuvaisia ruokinnasta.

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Terveystarkastuksissa saatujen vastausten mukaan noin 3 % afgaaneista kärsii kilpirauhasen vajaatoiminnasta. Ongelma on maailmanlaajuinen, esim. USA:ssa rotujärjestö on jo usean vuoden ajan suositellut jalostukseen käytettävien koirien testaamista kilpirauhasen vajaatoiminnan varalta.

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Sairauden esiintyvyys on keskimäärin 0,2 – 0,4 % kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää.

Kilpirauhasen vajaatoiminnan taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfosytaarinen tyreoidiitti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita.

Kilpirauhasen toiminnan mittaamiseen on käytössä useita eri testejä, joista tavallisimmin käytetään T4 ja TSH määrytyksiä. Jos tulos on ristiriitainen, uusintatutkimus suoritetaan 4-8 viikon kuluttua tai määritetään vapaa-T4 pitoisuus. Lymfosytäärästä tyreoidiittia epäiltäessä voidaan mitata tyreoglobuliinivasta-aineiden määrä (TGA). Negatiivinen tulos ei kuitenkaan sulje pois autoimmuunityyppin sairautta. Hoitona käytetään elinikäistä levotyrokseenikorvaushoitoa. *(Lähde: www.kennelliitto.fi ELL Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema)*

Sydänsairaudet

Sydänsairauksia esiintyy afgaaneilla iäkkäiden koirien kuolinsyynä, mutta joskus myös nuoremmilla koirilla. Rotujärjestön tietoon on tullut joitakin tapauksia, joissa afgaanin on ilmoitettu sairastavan sydämen vajaatoimintaa. Taipumusta sydänsairauksiin pidetään perinnöllisenä.

2000-luvulla on Keski-Euroopassa afgaaneilla todettu sydänsairauksia (mm. DCM) siinä määrin, että rodun jalostusta valvova yhdistys DWZRV (Deutscher Windhundzucht- und Rennverband) on vuodesta 2009 lähtien edellyttänyt jalostukseen käytettäviltä afgaaneilta sydämen ultraäänitutkimusta, joka ei

saa olla kahta vuotta vanhempi, ja jalostukseen saa käyttää vain terveitä koiria. (Lähde: DWZRV Zuchtordnung).

Suomessa vuosina 2001-2015 syntyneistä afgaaneista on 37:llä virallinen sydäntutkimustulos (joko sydämen kuuntelu- ja/tai ultraäänitutkimus), jossa yhdelläkään koiralla ei ole havaittu sivuääniä (Lähde: KoiraNet 10.10.2016). Todettakoon kuitenkin, että afgaanin sukulaisrodussa salukeissa on tehty viime vuosina laajaa sydäntutkimusta, jonka yhteydessä on havaittu, että sydänkuuntelu ei anna kovin luotettavaa tulosta, sillä moni vakavasti sydänsairas koira on voinut tilastaan huolimatta saada puhtaan kuuntelutuloksen. Esimerkiksi kardiomyopatiaa voidaan harvemmin diagnosoida sydänkuuntelussa.

SA-FA on tukenut vuodesta 2016 alkaen sydämen ultraäänitutkimuksia.

Dilatoiva kardiomyopatia (DCM)

Rotujärjestöön tietoon on tullut kaksi DCM-tapausta.

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman pettämiseen. Sairaus saattaa johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen. Dilatoivaa kardiomyopatiaa esiintyy tyypillisesti isoilla koiraroduilla, kuten dobermanni, irlanninsusikoira, tanskandoggi ja bokseri. Monilla roduilla sairaus on todettu perinnölliseksi, tai perinnöllisyyttä epäillään.

DCM ei ole synnynnäinen sairaus. Se ilmenee yleisimmin keski-ikäisillä ja vanhemmilla koirilla, mutta sitä esiintyy myös nuoremmilla koirilla. DCM ilmenee eri roduilla eri tavalla. Tyypillistä kaikilla roduilla kuitenkin on, että muutokset ovat todettavissa 2-3 vuotta ennen oireiden ilmenemistä. Sydänlihasmuutokset todetaan ultraäänitutkimuksella vasemman kammion laajenemisena ja supistumisvireyden laskuna. Joillakin roduilla todetaan sairauteen liittyviä rytmihäiriöitä, joko kammiolisälyöntisyyttä tai eteisvärinää. Rytmihäiriöt todetaan sydänfilmitutkimuksella. Rytmihäiriöt voivat esiintyä ilman ultraäänimuutoksia, niitä ennen, tai yhtäaikaisesti niiden kanssa. Rotukohtaiset vaihtelut tulee huomioida seulontatutkimuksia (PEVISA ja JTO:n tutkimussuositukset jalostuskoirille) laadittaessa.

Oireina sydänlihasrappeuman aiheuttamassa vajaatoiminnassa ovat rasituksensietokyvyn alentuminen sekä nesteen kertyminen keuhkoihin, mikä ilmenee yskänä ja hengitysvaikeuksina. Rytmihäiriöistä kammioperäiset rytmihäiriöt voivat olla henkeä uhkaavia, ja saattavat johtaa äkkikuolemaan ilman edeltäviä oireita.

Kennelliiton sydäntyöryhmä on määritellyt DCM:n diagnoosikriteerit, jotka perustuvat tieteellisiin julkaisuihin. Kriteereitä päivitetään tarpeen mukaan, kun uutta tietoa julkaistaan. Kennelliiton hyväksymät sydänultraääniläinlääkärit käyttävät sydäntutkimuksissa näitä yhtenäisiä kriteereitä.

Sydämen ultraäänitutkimus kertoo sydämen kunnan tutkimushetkellä, ja on voimassa vuoden. Koiran tulee olla tutkittaessa vähintään vuoden ikäinen. (Lähde: www.kennelliitto.fi 3.11.2016 ELT Maria Wiberg)

Silmäsairaudet

Terveyskyselyiden mukaan noin 9 % afgaaneista on joskus ollut silmätulehduksia. Silmätulehduksia huomattavasti vakavampana sairautena on afgaaneilla todettu perinnöllistä harmaakaihia (aiemmin JC, HC).

Perinnöllinen harmaakaihi samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. (Lähde: www.kennelliitto.fi 25.9.2016)

Afgaaninvinttikoirien silmiä on Suomessa tutkittu perinnöllisen harmaakaihin varalta jo 1960-luvulla ensimmäisten sairaustapausten ilmettyä ja kattavammissa määrin 1970-luvulta lähtien. Silmätarkastettujen koirien osuus oli 1980- ja 1990-luvuilla yli puolet kannasta. Vuosituhannen vaihteen jälkeen tutkittujen yksilöiden prosentuaalinen määrä on valitettavasti hieman laskenut. Aktiivisilla silmätarkastuksilla on onnistuttu pitämään silmänsairauksien määrä varsin vähäisenä, ja kaihidiaagnoseja tulee vain yksittäisinä löydöksinä. Vuosina 2001-2015 syntyneistä afgaaneista (1005 yksilöä) kuudella on todettu perinnöllinen harmaakaihi. (Lähde *KoiraNet* 25.9.2016)

Kansainvälisesti on arvioitu, että afgaaninvinttikoiralla on suvustaan riippumatta noin 1% todennäköisyys sairastua harmaakaihiin. Kaihia on tavattu kaikenlaisissa sukulinjoissa ympäri maailman. Kuitenkin on joitain sukulinjoja, joissa se saattaa esiintyä ähräkämmin, jolloin pentueessa on ollut useampia kaihiin sairastuneita yksilöitä.

Rotujärjestön suositus on, että kaikkien afgaanien silmät tutkittaisiin, ja ensimmäinen tutkimus tehtäisiin noin 2-vuotiaana. Jos koira tutkitaan vain kerran eläessään, olisi toivottavaa, että se olisi tutkimushetkellä noin 4-vuotias. Rotujärjestön pentulistalle pääsyn ehtona on, että pentueen molemmat vanhemmat on silmätarkastettu ennen astutusta, todettu perinnöllisen kaihin osalta terveiksi ja niillä on voimassaoleva silmätarkastuslausunto. Alle 2-vuotiaana saatu lausunto on voimassa 6 kk. Kaksivuotiaana ja sitä vanhempana saatu lausunto on voimassa 12 kk.

*Taulukko 16. Vuosina 2003-2017 syntyneiden afgaanien silmätarkastusten lukumäärät ja diagnoosit. (Lähde: *KoiraNet* 24.4.2018) Syntyneitä yhteensä 970, tutkittuja yhteensä 377 (= 40%)*

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2003	71	35	49%	30	86%
2004	105	44	42%	36	82%
2005	81	37	46%	34	92%
2006	57	23	40%	19	83%
2007	84	43	51%	41	95%
2008	93	45	48%	40	89%
2009	68	23	34%	21	91%
2010	55	21	38%	19	90%

2011	69	33	48%	30	91%
2012	61	27	44%	25	93%
2013	29	16	55%	15	94%
2014	37	12	32%	11	92%
2015	51	8	16%	8	100%
2016	52	3	6%	3	100%
2017	56	0	0%	0	

Huom! Tässä taulukossa näkyy yksittäisten koirien diagnooseja useammalla eri merkinnällä, eli tästä ei voi laskea esim. kaihitapausten lukumääriä.

Diagnoosi	Esiintymiä
Distichiasis, todettu	2
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	331
Ektooppinen cilia, todettu	1
Kaihin laajuus, kohtalainen	1
Kaihin laajuus, laaja	1
Keratiitti, todettu	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	4
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	2
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	2
Nukleaarinen katarakta, todettu	2
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	2
PPM, diagnoosi avoin	7
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3
RD, multifokaali, todettu	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, epiteliaalinen	3
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, epäilyttävä	3

Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, stromaalinen	1
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, todettu	18
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	1
Silmämuutosten vakavuus, lievä	7
Totaali katarakta, todettu	1
Vilkkuluomen ruston kiertymä, todettu	1

Lisätietoa silmä sairauksista on liitteessä nro 5.

Kurkunpään halvaus (laryngeal paralysis, LP)

Melko ”uutena” vaivana afgaaneilla on todettu kurkunpään halvausta, joka johtuu äänihuulia hallinnoivien hermojen toimintahäiriöstä. Suomessa tapauksia on rotujärjestön saamien tietojen mukaan diagnosoitu viimeisen viiden vuoden aikana seitsemällä koiralla. Ongelma ei kuitenkaan ole rodussa uusi, vaan siitä on maininta jo v. 1980 ilmestyneessä Margaret Niblockin kirjassa ”The Afghan Hound - A definitive study”. Diagnostiikkaa vaikeuttaa sairauden ilmeneminen usein iäkkäämmillä koirilla jolloin vaivaa on pidetty normaaliin ikääntymiseen liittyvänä. Ns. enneaikainen ikääntyminen voi kuitenkin olla merkki siitä, että jokin voi olla pielessä.

Kurkunpään halvaus tarkoittaa tilaa, jossa kurkunpään kannurustot eivät siirry sivulle sisäänhengityksen aikana ja samalla äänihuulten liikkumien estyy. Syynä on useimmiten kannurustoa liikuttavien lihasten hermovaurio. Oireina voidaan havaita haukkuäänen muutoksia, rasituksensiedon alentumista, vinkuvaa ääntä hengittäessä ja hengitysvaikeuksia sekä kakomista (kuin olisi karvoja kurkussa) ja yskimistä erityisesti juomisen ja syömisen yhteydessä. Myös karhea hengitysääni, erityisesti läähättäessä, on tyypillinen oire. Yleensä vaivaan liittyy myös alentunut rasituksensietokyky. Oireilua esiintyy, kun molempien puolien hermot ovat halvaantuneet. Jos vain toinen puoli on halvaantunut, oireet ovat usein vähäisiä tai esiintyvät vain kovassa rasituksessa. Oireet pahenevat yleensä liikunnan, kuuman sään tai kiihtymyksen yhteydessä. Sairautta todetaan kaikenikäisillä ja -rotuisilla koirilla, mutta keski-ikäiset ja vanhat koirat sekä pitkäkaulaiset koirat ovat kaikkein tyypillisimpiä potilaita. Usein kurkunpään halvaus ilmenee vasta vanhemmalla iällä ja oireita saatetaan erehtyä pitämään vanhuudenvaivoina tai muiden sairauksien, kuten keuhkoputkentulehduksen, nivelreuman tai sydämen vajaatoiminnan oireina. Diagnoosi varmistetaan tähytämällä kurkunpää. Hoitona on leikkaus, jonka tulokset ovat hyviä valtaosalla potilaista. (Lähteet: *Ell Heikki Putron artikkeli Afgaani-lehdessä 1/2015 sekä Hannes Lohen tutkimusryhmä, www.koirangeenit.fi*)

Suomessa LP-diagnoosin saaneiden koirien muu oireilu on antanut vahvan syyn epäillä, että afgaaneilla voisi LP:n taustalla olla polyneuropatiaa eli monihermotulehdusta. Näillä koirilla tilaan liittyy vahvaa kipuilua, lihaskatoa sekä erityisesti takaosan heikkoutta. LP yhdistetään monilla roduilla polyneuropatiaan, ja geenitestejä on olemassa leonbergeille, alaskanmalamuuteille ja greyhoundeille. Hannes Lohen tutkimusryhmä kerää parhaillaan näyttöä afgaaneista, ja tavoitteena on saada kehitettyä geenitestiä myös afgaaneille.

SA-FA tukee kurkunpään halvauksen diagnosoimiseksi tehtävää tähytystutkimusta edellyttäen, että koirasta lähetetään DNA-näyte Lohen tutkimusryhmälle.

Mahalaukun kiertymä (Gastric Dilatation/Volvulus, GDV)

Afgaaneilla on ollut yksittäistapauksina mahalaukun kiertymää, joka valitettavan usein johtaa koiran kuolemaan/lopettamiseen.

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä on suurikokoisilla, syvärintaisilla koirilla esiintyvä hengenvaarallinen, välitöntä hoitoa vaativa tila. On epäilty, että mahalaukun supistumishäiriöt altistavat kiertymälle. Lisäksi liikunta ennen ja jälkeen ruokinnan saattaa lisätä riskiä saada kiertymä. Aluksi mahalaukku täyttyy kaasulla, lisäksi nestettä ja ruokaa on usein samanaikaisesti mahalaukussa. Täyttynyt mahalaukku saattaa pysyä normaaliasennossaan vatsaontelossa, jolloin puhutaan mahalaukun laajentumasta. Jos täyttynyt mahalaukku kiertyy ympäri, puhutaan mahalaukun laajentumasta ja kiertymästä. Laajentunut mahalaukku painaa suuria laskimoita aiheuttaen shokkioireita. Mahalaukun seinämä saattaa verenkiertohäiriöiden seurauksena mennä kuolioon ja jopa puhjeta. Mahalaukun kiertymään voi liittyä myös pernan ja suoliston kiertymä. Mahalaukun laajentuman ja kiertymän oireita ovat pahoinvointi, oksennusyritykset, apaattisuus, heikkous, vatsakipu ja vatsan turpoaminen kylkikaaren takaa.

Hoitona on mahalaukun tyhjentäminen kaasusta esimerkiksi mahaletkun avulla sekä leikkaushoito, jossa mahalaukku käännetään oikeaan asentoon ja kiinnitetään vatsaontelon seinään. Tarvittaessa perna poistetaan, mikäli siinä on verenkiertohäiriöitä. Mahalaukun seinämää saatetaan joutua poistamaan kuolioitumisen vuoksi. Paranemisennuste riippuu laajentuman asteesta ja kuinka nopeasti hoito aloitetaan. Noin 30–40 % mahalaukun laajentumaan ja kiertymään sairastuneista koirista kuolee. (Lähde: Ell. Tarja Forell www.koirakissaklinikka.fi)

Tuki- ja liikuntaelinongelmat

Vuoden 2014 terveystutkimuksen mukaan jopa 35 % afgaaneista on kärsinyt tuki- ja liikuntaelinongelmista. Ongelmat ovat selvästi lisääntyneet edellisestä, v. 2009 tehdystä kyselystä. Ongelmista selkeästi suurin osa (n. 70 %) johtui tapaturmista. Muita syitä olivat selkärankaongelmat ja kaularangan nikamamuutokset. Rodussa on esiintynyt muutamia Wobblersin syndrooma -löydöksiä, ja SA-FA on tukenut v. 2009 lähtien rotujärjestön jäsenten afgaanien niska- ja selkärankakuvauksia. Rotujärjestölle on toimitettu 11 koiran kuvaustulokset, joista yhdellä oli todettu kaularankarappeumaa, johon liittyy selkäydinpuristusta ja sen aiheuttamia neurologia oireita

Lonkkakuvaukset

Afgaania pidettiin pitkään rotuna, jolla ei ole nivelsairauksia. USA:ssa havahduttiin ensimmäisenä tutkimaan afgaanien lonkkia, ja siellä on vuosina 1974-2015 tutkittu 2011 afgaania, joista 5,8 %:lla on ollut lonkkavikaa ja puolestaan 29,9 % saanut tuloksen erinomainen. (Lähde www.ofa.org 25.9.2016) Muissa maissa on pitkään ollut vallalla näkemys, että afgaanilla ei ole lonkkavikaa – ei, vaikka koirien jalostuskäyttö on ollut jo vuosikymmeniä kansainvälistä, ja yhdysvaltalaisia afgaaneja on käytetty jalostukseen ympäri maailmaa. Englannissa syntyi v. 2015 pentue, jonka isä on syntynyt Uudessa-Seelannissa ja emä Englannissa, ja jossa on ainakin kaksi pahasta lonkkaviasta kärsivää yksilöä, joista toinen on jouduttu lopettamaan ja toinen on leikattu. Norjassa v. 2015 tehdyn terveystutkimuksen mukaan 14 afgaania on lonkkakuvattu, ja niistä neljällä oli lonkkavikaa (1xC, 2xD, 1xC). Ruotsin Kennelliiton jalostustietokannan mukaan v. 2001-2015 rekisteröidyistä afgaaneista (1444 kpl) 39 on kuvattu (= 2,7 %), ja niistä neljällä oli lonkkavikaa (3xC, 1xD). Niinpä myös eripuolilla Eurooppaa käydään nyt keskustelua jalostuskoirien tutkimisen tarpeellisuudesta.

SA-FA aloitti v. 2009 lonkkakuvausten rahallisen tukemisen, jotta afgaanien lonkkaniveltilanteesta saadaan todennettua tietoa. Vuosina 2001–2015 Suomessa rekisteröidyistä afgaaneista (1005 kpl) on virallinen lonkkakuvaustulos 40 yksilöllä (4 %). Niistä 52 %:lla oli A-lonkat (ei muutoksia), 35 %:lla tulos B (lähes normaali/rajatapaus), 10 % (4 kpl) tulos C (lievä) ja 2 % (1 kpl) tulos D kohtalainen/keskivaikea ja 0 % tulos E (vaikea).

Taulukko 18. Lonkkaniveltilasto, v. 2003-2017 syntyneet koirat (Koiranet 24.4.2018)

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2003	71	0	1	1	0	0	2
2004	105	2	0	0	1	0	3
2005	81	2	1	0	0	0	3
2006	57	0	0	1	0	0	1
2007	84	4	1	0	0	0	5
2008	93	4	4	0	0	0	8
2009	68	2	1	1	0	0	4
2010	55	1	2	0	0	0	3
2011	69	4	2	0	0	0	6
2012	61	1	4	0	0	0	5
2013	29	0	0	1	0	0	1
2014	37	2	0	0	0	0	2
2015	51	0	1	0	0	0	1
2016	52	1	0	0	0	0	1
2017	56	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	969	23	17	4	1	0	45

Olkanivelen kasvuhäiriö (OCD)

Afgaaneilla on todettu myös olkanivelen kasvuhäiriötä (OCD). Rotujärjestölle ei ole tullut tapauksista ilmoituksia, mutta tiedossa on, että joitakin yksilöitä Suomessa on leikattu OCD:n takia. Leikkauksia on raportoitu myös mm. Manner-Euroopassa. Useimmiten omistajat ovat ilmoittaneet, että vaivaan on liittynyt tapaturma.

Olkanivelen osteokondroosi (osteochondritis, OC ja osteochondritis dissecans, OCD) on kasvuikäisen koiran ortopedinen sairaus, joka oireilee ontumisena, nivelen turvotuksena ja kipuuluna. Oireet alkavat tyypillisesti 4-7 kuukauden iässä. Sairastunut olkanivel hoidetaan useimmiten täyhystysleikkauksella, ja onnistuneen leikkauksen jälkeen ennuste on kohtalaisen hyvä. Hoitamattomana osteokondroosi johtaa usein nivelrikon muodostumiseen sairastuneeseen niveleeseen, joskin lievät muutokset saattavat kasvun myötä parantua itsestään. Osteokondroosimuutokset muodostuvat useimmiten olkaniveleeseen, mutta niitä voi ilmetä myös kinner-, kynär- tai polvinivelessä. Osteokondroosi on tämän hetkisen tiedon valossa monitekijäinen sairaus eli sen syntyyn vaikuttaa joukko sekä geneettisiä että ympäristötekijöitä, tautimekanismia ei kuitenkaan tarkkaan tunneta. (Lähde: www.koirangeenit.fi 2.11.2016)

Kynnärniveltutkimukset

Vuosina 2001-2015 syntyneistä 1005 afgaanista on tutkittu kynnärniveliä 32 koiralta. Niistä terveitä oli 26 yksilöä (81 %). Neljällä (12 %) oli kuvaustulos 1 (lievät muutokset), ja kahdella (6 %) tulos 2 (voimakkaat muutokset).

Taulukko 19. Kynnärniveltilasto, v. 2003-2017 syntyneet koirat (KoiraNet 24.4.2018)

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2003	71	0	1	0	0	1
2004	105	1	0	0	0	1
2005	81	1	1	0	0	2
2006	57	1	0	0	0	1
2007	84	6	0	0	0	6
2008	93	6	0	0	0	6
2009	68	2	0	0	0	2
2010	55	3	0	0	0	3
2011	69	3	2	0	0	5
2012	61	7	0	0	0	7
2013	29	0	0	1	0	1
2014	37	0	1	1	0	2
2015	51	1	0	0	0	1
2016	52	1	0	0	0	1
2017	56	0	0	0	0	0
Yhteensä	969	32	5	2	0	39

Kynnärnivelen kasvuhäiriöt

ELT Anu Lappalainen, 30.9.2010

Kynnärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kynnärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kynnärpään uloke (processus anconaeus). Kynnärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kynnärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kynnärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit. Kynnärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kynnärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kynnärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kynnärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kynnärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelukuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. (Lähde www.kennelliitto.fi 2.11.2016)

Polvilumpioluusaatio

Vuosina 2001-2015 syntyneiltä afgaaneilta 2 %:lta (20 yksilöä) on tutkittu polvet, ja kaikkien tulos oli 0, eli terve.

Hammaspuutokset ja purentaviat

Hammaspuutoksia (useimmiten yhden tai kahden välihampaan eli premolaarin puutoksia) on noin viidesosalla afgaaneista. Muutamana välihampaan puutoksia ei afgaaneilla ole pidetty merkittävänä, koska siitä ei ole koiralle itselleen haittaa. Hammaspuutteisten koirien käyttö jalostukseen voi kuitenkin merkitä sekä hammaspuutosten yleistymistä, että puuttuvien hampaiden määrän lisääntymistä.

Yksittäisinä purentavikoina esiintyy sekä alapurentaa että yläpurentaa, yleensä lieväasteisena. Vaikea ala- tai yläpurenta voi vaikeuttaa syömistä ja aiheuttaa hampaiden painumista ikeniin tai kitalakeen. Lievänä purentavika ei haittaa koiran jokapäiväistä elämää, mutta on ulkomuotovirhe, joka rajoittaa koiran käyttöä näyttelyharrastukseen.

Kivespuutokset

Kasvattaja- ja terveystarkastusten vastausten mukaan kivesvikaa esiintyy rodussa noin 3–4 prosentilla uroksista.

Eturauhasvaivat

Terveystarkastusten vastausten mukaan noin 15 % uroksista oli kärsinyt eturauhasvaivoista.

Valeraskaus

Afgaaninartut kärsivät usein valeraskausoireista (nisien turpoaminen, maidoneritys, käyttäytymisen muutos), jotka usein voimistuvat iän myötä. Vain 20 % narttujen omistajista ilmoitti terveystarkastuksessa, ettei narttu kärsi lainkaan valeraskauksista. Valeraskauden kesto oli yleensä joitakin viikkoja. Vaikea-asteisina valeraskaudet häiritsevät koiran ja omistajan jokapäiväistä elämää ja estävät ajoittaisesti koiran käytön harrastukseen. Oireita voidaan hoitaa lääkityksellä tai kohdunpoistoleikkauksella.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kuolinsyytilasto, v. 2003-2017 syntyneet koirat. Lähde: KoiraNet 24.4.2018. Tilastoa luettaessa on huomioitava, että ko. kuolinsyyt ovat koirien omistajien ilmoittamia kuolinsyitä, eivätkä välttämättä ole luotettavia.

Taulukko 20. Kuolinsyytilasto

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	5 vuotta 5 kuukautta	4
Hermostollinen sairaus	13 vuotta 9 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 4 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 8 kuukautta	22
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 2 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 2 kuukautta	3
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 1 kuukautta	5
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 2 kuukautta	2
Muu sairaus, jota ei ole listalla	5 vuotta 4 kuukautta	9
Selkäsairaus	11 vuotta 3 kuukautta	1
Sydänsairaus	9 vuotta 2 kuukautta	2
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 11 kuukautta	9
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 11 kuukautta	28
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 vuotta 0 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 6 kuukautta	22
Kaikki yhteensä	8 vuotta 6 kuukautta	118

Rotujärjestön ylläpitämän elinikärekisterin mukaan afgaanin keskimääräinen elinikä on noin 10 vuotta. Vanhimmat suomalaiset afgaanit ovat eläneet 15-16 -vuotiaiksi.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Vuosina 2001-2015 syntyneiden pentueiden keskimääräinen pentuekoko oli 6 pentua, vaihteluvälin ollessa 1–12 rekisteröityä pentua. Vuosien 2008-2016 aikana kasvattajakyselyyn saatujen vastausten mukaan syntymäpaino vaihtelee noin 230–650 gramman välillä, keskiarvon ollessa noin 430 grammaa.

Taulukko 21. Keskimääräinen pentuekoko vuosina 2001-2017 (KoiraNet 24.4.2018)

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
6,1	6,5	6,1	6,6	6,0	5,3	5,8	6,2	7,8	4,7	5,9	8,0	2,7	6,0	5,6	5,8	6,4

Astumisvaikeudet

Afgaanien astutukset sujuvat yleensä hyvin, ja koirat tarvitsevat vain vähän jos ollenkaan ihmisten apua. Joitakin tapauksia on kuitenkin ollut, joissa uros ei ole ollut halukas astumaan, mutta toinen uros on astunut nartun ilman ongelmia. Keinosiemennystä tuorespermalla oli käytetty yhdessä tapauksessa, syynä kasvattajan ilmoituksen mukaan tekniset ongelmat, ei uroksen kiinnostuksen puute. Muiden keinosiemennysten syynä oli ulkomaisen uroksen käyttö ja pitkä välimatka.

Tiinehtymisvaikeudet

Astutetuista nartuista arviolta 10 % on jäänyt tyhjäksi. Tyhjäksi jäämisen syytä ei voi varmasti yksilöidä, mutta useimmiten syynä arvellaan olevan väärä astutusajankohta tai sperman heikko laatu. Parissa tapauksessa syynä on ollut nartun rakenteellinen vika, jolloin uros ei ole pystynyt astumaan narttua luonnollisesti.

Synnytysongelmat

Afgaaninvinttikoiran rakenne on kaikin puolin liioittelematon, ja afgaani synnyttääkin usein ilman ongelmia. Noin joka viidennessä synnytyksessä kuitenkin tarvitaan jonkinlaista eläinlääkärin apua esim. polttoheikkouden tai isokokaisen pennun takia. Keisarinleikkaukseen johtavista syistä tavallisin on isokokoinen pentu, joka on juuttunut synnytyskanavaan.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Afgaaninartut hoitavat pentunsa hyvin vähintäänkin ensimmäiset viikot, yleisimmin luovutusikästä asti.

Pentukuolleisuus

Kasvattajakyselyihin vuosien 2008-2016 aikana saatujen vastausten mukaan pennuista vajaa 5 % syntyi kuolleina tai menehtyi synnytyksen yhteydessä. Ennen luovutusikää pennuista kuoli tai jouduttiin lopettamaan lisäksi noin 5 prosenttia. Syinä mainittiin mm. vuorokautta myöhemmin syntynyt pentu, kohdussa puristuksissa ollut kumpurajalka, nesteytyskohdan tulehtuminen, vierasesineen aiheuttama ruokatorven laajentuma ja synnytyskanavassa olleen kuolleen pennun aiheuttama myrkytys, johon menehtyi kaksi pentua ennen kuin pennuille ja emälle saatiin antibioottikuuri.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Pennuilla esiintyy satunnaisesti synnyttäisiä vikoja tai epämuodostumia. Yleisimpänä voidaan mainita napatyry. Muita afgaaneilla pentuaikana esiintyneitä sairauksia tai vikoja ovat olleet mm. purentavika, ruokatorven laajentuma, ruokatorven ahtauma, pikkupentujen märkivä ihotulehdus (juveniili pyoderma), vatsaportin tyrä tai toimintahäiriö (achalasia), alaleuan kehityshäiriö, jalan epämuodostuma, häntämutka ja epäilty sydänvika, kun pentu oli velto eikä ruokinnasta huolimatta ruvennut kasvamaan.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Afgaaninvinttikoiraa on rakenteeltaan liioittelematon peruskoira. Sillä ei ole mitään liioiteltuja anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmiin. Afgaanin turkki ei kuulu varsinaisesti anatomiaan, mutta todettakoon, että hoitamaton, takkuinen turkki aiheuttaa koiralle helposti iho-ongelmia.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimpänä terveysongelmana voidaan pitää erilaisia syöpiä, jotka ovat rodun yleisin kuolinsyy. Koska niiden periytymistapaa ei tunneta, on niitä vaikea vastustaa. Lisääntymisessä on syytä kiinnittää huomiota urosten astumishalukkuuteen. Keinosiemennystä ei tulisi käyttää vain siksi, että uros ei ole halukas astumaan narttua.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmän päähuomio on terveessä rakenteessa ja rodulle tyypillisissä liikkeissä sekä rodulle tyypillisissä yksityiskohdissa (kuten suuret tassut, kolmionmuotoiset silmät, silmukkahäntä ja turkin kasvutapa).

Afgaani on roturyhmänsä yksi näyttävimmistä roduista muista erottuvine liikkeineen ja liehuvine turkkeineen. Afgaani on lähes neliö, sillä on suuret tassut, ja se on melko hyvin kulmautunut verrattuna muihin vinttikoiiriin. Sen pitkä ja silkkinen turkki voi olla kevyt tai runsas, ja sen tulee antaa kasvaa luonnonmukaisesti. Pään asennon tulee olla ylväs, ihan kuin koira katsoisi kaukaisuudessa näkyvän saaliin perään. Afgaanin olemus ilmentää ketteryyttä, nopeutta ja voimaa yhdistyneenä itämaiseen arvokkuuteen. Vaikka afgaanin liikkeiden tulee olla kevyet ja vaivattomat, on sillä vinttikoiraksi vahva luusto. Se ei kuitenkaan saa olla olemukseltaan kömpelö tai raskas, vaan sen pitää olla selvästi tyylikäs ja vinttikoiramainen.

Rodun ihannekuvaksi muodostui Zardin-niminen uros, joka tuotiin Intian kautta Englantiin vuonna 1907. Se herätti suurta huomiota, mutta siltä ei jäänyt jälkeläisiä jatkojalostukseen. Ensimmäinen Englannissa laadittu rotumääritelmä (Bell-Murray -harrastajien laatima ns. Denyer Standard 1925) perustui vuonna 1906 intialaisessa kenneljulkaisussa julkaistuun kuvaukseen Zardinista. Vuonna 1927 Ghazni-harrastajat perustivat uuden rotuyhdistyksen (Afghan Hound Association) ja laativat oman, yksityiskohtaisemman rotumääritelmän. Tyypikiistojen vuoksi molemmat rotumääritelmät olivat useita vuosia voimassa rinnakkain. Toisen maailmansodan jälkeen kasvatustyö elvytettiin ja voimien yhdistämiseksi rotumääritelmää tarkistettiin ja muotoiltiin uudelleen vuonna 1946, pitäen edelleen Zardinia ihanteena. Englannin Kennelklubi vahvisti sen viralliseksi rotumääritelmäksi vuonna 1950. Koska FCI:ssä rodun vastuumaa on Englanti, tämä rotumääritelmä on voimassa kaikissa FCI-maissa. Viimeisin rotumääritelmän täydennys tehtiin vuonna 2012.

Yhdysvalloissa laadittiin jo 1920-luvulla oma rotumääritelmä, joka perustui vuoden 1925 Denyer Standardiin, ja sitä on sen jälkeen täydennetty itsenäisesti englantilaisesta rotumääritelmästä riippumatta. Siksi nykyinen American Kennel Clubin rotumääritelmä poikkeaa englantilaisesta useissa kohdin, mm. pään, purennan, hännän ja koon osalta.

Myöhempiin alkuperämaatuonteihin perustuvilla koirakannoilla on laadittu omat rotumääritelmät kahdessa maassa. Sveitsin kennelliitto on vahvistanut rotumääritelmän rotukirjan liitteeseen otetulle Khalag tazi –muunnokselle ja Venäjällä on oma rotumääritelmä aboriginaali-afgaanille. Kumpikaan ei kuitenkaan ole FCI:n tunnustama rotu.

Rotumääritelmän laadinnassa ihanteena pidetty Zardin, tuotu Englantiin 1907.

4.4.1 Rotumääritelmä

FCI:n numero: 228

Hyväksytty: FCI 12.12.2011 Kennelliitto 14.2.2012

AFGAANINVINTTIKOIRA

Alkuperämaa: Afganistan

Vastuumaa: Iso-Britannia

KÄYTTÖTARKOITUS: Vinttikoiria.

FCI:n LUOKITUS: Ryhmä 10 vinttikoirat, alaryhmä 1 pitkä- ja hapsukarvaiset vinttikoirat.

Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Ensimmäiset afgaaninvinttikoirat tuotiin Britanniaan 1900-luvun alussa, ja yksi niistä, nimeltään Zardin, voitti näyttävästi vuoden 1907 Crystal Palacen näyttelyn Lontoossa. Rotu tunnetaan myös nimellä "Tazi", mitä tukee sen yhdennäköisyys samanimisen venäläisen rodun kanssa. Afgaaninvinttikoiria kuuluu tyypillisiin vinttikoirarotuihin, joilla metsästetään ja joka tilaisuuden tullen lähtee ajoon. Kuten nimestäkin voi päätellä, rotu on kotoisin Afganistanin vuorilta. Nykyisin se on myös loisteliias näyttelykoira, jossa aina tulee yhdistyä voima ja arvokkuus. Sillä on pitkä silkkinen karva ja itämainen ilme.

YLEISVAIKUTELMA: Olemus kuvastaa vahvuutta ja arvokkuutta yhdistyneenä nopeuteen ja voimaan. Pää on ylväästi koholla.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Itämainen ilme on rodulle tyypillinen. Afgaaninvinttikoiria katsoo suoraan ihmiseen ja ikään kuin hänen lävitseen. Koira on arvonsa tunteva ja pidättyväinen, luonteessa on myös tietynlaista kiihkeyttä.

PÄÄ

Kallo: Pitkä, ei liian kapea, sopusuhtainen, niskakyhmy on selvä. Päälaki on pitkän karvan peittämä.

Otsapenger: Vähäinen.

Kirsu: Mieluiten musta, maksanruskea hyväksytään vaaleilla yksilöillä. Kuono-osa: Pitkä; leuat ovat vahvat.

Leuat / hampaat / purenta: Leuat ovat voimakkaat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa; hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden. Tasapurenta sallitaan.

Silmät: Mieluiten tummat, mutta kullanuskeatkin voidaan sallia; vaikuttavat lähes kolmiomaisilta, sisänurkasta ulkonurkkaan päin hieman ylöspäin viistot.

Korvat: Alas ja taakse kiinnittyneet, tiiviisti päänmyötäisesti riippuvat; pitkän, silkinhienon karvan peittämät.

KAULA: Pitkä ja vahva. Pään asento on ylväs.

RUNKO

Selkä: Vaakasuora, keskipitkä ja lihaksikas.

Lanne: Suora, leveä ja melko lyhyt.

Lantio: Hieman viisto. Sarvennaiset ovat melko korostuneet ja kaukana toisistaan. Rintakehä: Kylkiluut ovat kohtalaisen kaareutuneet, rintakehä on syvä.

HÄNTÄ: Ei liian lyhyt. Alas kiinnittynyt, hännänpäässä on silmukka; niukasti hapsutusta. Häntä kohoaa koiran liikkeessä.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Lavat: Pitkät ja viistot, taakse sijoittuneet, lihaksikkaat ja voimakkaat olematta raskaat.

Olkavarret: Pitkät ja viistot.

Kyynärpäät: Sivulta katsottuna sään kanssa samalla pystysuoralla linjalla, tiiviisti rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Kyynärvarret: Suorat ja vahvaluiset.

Välikämmenet: Pitkät ja joustavat.

Etukäpälät: Voimakkaat ja erittäin suuret, pitkät ja leveät, pitkän ja tiheän karvan peittämät. Kaarevat varpaat, päkiät tiiviisti maata vasten.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Voimakkaat, lonkasta kintereeseen hyvin pitkät, kintereet matalat.

Polvet: Hyvin kulmautuneet ja hyväasentoiset.

Takakäpälät: Pitkät, mutta eivät aivan yhtä leveät kuin etukäpälät. Pitkän ja tiheän karvan peittämät. Kaarevat varpaat, päkiät tiiviisti maata vasten.

LIIKKEET: Sulavat, joustavat ja erittäin tyylikkäät.

KARVAPEITE

Karva: Pitkää ja silkinhienoa kyljissä, kupeissa sekä etu- ja takaraajoissa. Täysikasvuissa koirilla selkäkarva on lyhyttä ja ihonmyötäistä lavoista taaksepäin. Päälaella otsasta taaksepäin karva on pitkää ja silkinhienoa, kuono-osassa lyhyttä. Korvat ja raajat ovat runsaskarvaiset. Välikämmenet voivat olla lyhytkarvaiset. Karvapeitteen tulee kehittyä luonnollisesti. Vähäisinkin turkin muotoileminen saksilla tai trimmauskoneella on kielletty.

Väri: Kaikki värit ovat sallittuja.

KOKO:

Ihannesäkäkorkeus: Urokset: 68–74 cm, Nartut 63–69 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Aggressiivisuus tai voimakas arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Afgaani oli vuosikymmenten ajan yksi suosituimmista näyttelyroduista, mutta sen status sellaisena on muuttunut viime vuosina valitettavan paljon. Osanottojamäärät ovat laskeneet suuresti samalla kun rekisteröintimäärät ovat pienentyneet. Hieman yli puolet afgaaneista käy näyttelyssä vähintään yhden kerran elämänsä aikana. Näyttelyarvostelujen kautta saatava kuva rodun ulkomuodon tasosta kattaa siten melko hyvin suomalaisen afgaanikannan.

Valtaosa näyttelyissä käyneistä afgaaneista on arvioitu ulkomuodoltaan erinomaisiksi tai erittäin hyväksi. Vuosina 2011-2015 Suomessa syntyneistä afgaaneista 95 % oli saanut vähintään kerran laatuarvostelussa arvosanan EH tai ERI. Harrastajien näyttelyaktiivisuutta kuvaa se, että suuri osa Suomessa syntyneistä afgaaneista valmistuu muotovalioiksi. Mm. vuonna 2011 ja 2012 Suomessa syntyneistä afgaaneista yli kolmasosa on jo valmistunut Suomen muotovalioksi (Lähde: Koiranet 1.11.2016).

Rotujärjestön erikoisnäyttely järjestetään vuosittain ja sen tuomariksi kutsutaan ulkomailta rodun asiantuntija, lähes aina kasvattajatuomari. Hyvin suuri osa suomalaisesta afgaanikannasta tulee arvioiduksi rotujärjestön erikoisnäyttelyssä, sillä sen osallistujamäärä on ylittänyt huomattavasti vuotuiset rekisteröintimäärät.

Taulukko 22. Vuosina 2011-2015 syntyneiden afgaanien näyttelykäynnit

Syntymävuosi	Suomessa syntyneitä	Käynyt näyttelyssä	% omasta ikäluokasta
2011	65	40	61,53
2012	56	41	73,21
2013	18	13	72,22
2014	32	21	65,62
2015	45	14	31,11
Yhteensä	216	128	59,25

Rodun koirien jalostustarkastukset

Jalostustarkastus on järjestetty vain kerran, vuonna 2010, sekin testimuotoisena. Rotujärjestöllä on valmius järjestää jalostustarkastuksia tarvittaessa, rotujärjestöllä on mm. tarkastukseen käytettävä lomake tehtynä. Koirien näyttelyaktiivisuus on kuitenkin pysynyt niin korkeana, ettei tarvetta jalostustarkastuksille ole kasvattajien mielestä ollut.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Alkuperämaan vaihtelevat maasto- ja ilmasto-olosuhteet sekä metsästettävän riistan laatu muoivasivat vinttikoirat hieman erityyppisiksi eri alueilla. Tyyppien erot eivät kuitenkaan olleet selkeärajaisia eikä niitä ole jalostuksessa pidetty erillään. Tasankojen metsästyskoiran kevyt rakenne ja avoimet kulmaukset viittaavat nopeaan ja suoraviivaiseen juoksuun, vuoristojen koira on vankempi, ketterä metsästäjä. Rotumääritelmä ei erottele eri tyyppisiä. Afgaania on kotimaassaan käytetty pienten ja keskikokoisten riistaeläinten metsästykseen, ja niiden tehtävänä on ollut juosta saalis kiinni ja tappaa se. Koirat on voitu myös opettaa pidättelemään saalista, kunnes omistaja on ehtinyt paikalle ja lopettanut saaliin. Karu ja vaikeakulkuinen maasto on asettanut erityisiä vaatimuksia koiran nopeudelle, ketteryydelle ja kestävyydelle, ja haasteellinen riista on vaatinut erityisen nopeaa reaktiokykyä ja luonteen kiihkeyttä.

Afgaaninvinttikoiran rooli on muuttunut alkuperäisestä, haastavassa maastossa metsästävästä vinttikoirasta länsimaissa vahvasti harrastus- ja seurakoiraksi. Rodun maasto- sekä ratajuoksukokeet vaativat rakenteelta eri asioita kuin alkuperäinen metsästyskäyttö, elävä riista käyttäytyy eri tavoin kuin moottorikäyttöinen viehe ja riistan ennakoimaton käytös vaikuttaa koiran juoksuasentoon. Ratajuoksijoilla pääpaino on nopeudessa, jolloin ketteryydestä tai rungon mittasuhteista voidaan tinkiä sen kustannuksella. Näyttelykehässä ei mitata käyttöominaisuuksia lainkaan, mutta hyvärakenteisen

afgaanin tulisi pystyä rakenteensa puolesta toimimaan alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan.

Rotumääritelmän mukainen afgaani on terverakenteinen ja liioittelematon, lihaksikas ja vahvaluustoinen vinttikoiria, jonka ulkomuodosta ei aiheudu ongelmia sen terveydelle ja toiminnallisuudelle.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Afgaani on yksi näyttävimmistä koiraroduista. Ryhdikkyys, hulmuava turkki ja ainutlaatuinen liikuntatapa ovat ominaisuuksia, jotka ovat tehneet afgaanista suosittua näyttelykoiran useimmissa kennelmaissa. Kilpailu kehissä on kovaa, ja isoista koiramääristä erottuvat parhaiten ryhdikkäimmät ja näyttävimmät liikkuvat yksilöt, mikä ei ole voinut olla vaikuttamatta kasvattajien jalostusvalintoihin ja sen myötä afgaanin rakenteeseen.

Näyttävyyden tavoittelu on aiheuttanut sen, että osa koirista on liian suuria. Suuri koko aiheuttaa usein myös sen, että koirasta tulee kömpelö ja sen vinttikoiramaisuus ja sukupuolileima häviävät sen olemuksesta.

Liioitellun ryhdin myötä ovat etuasentoiset etuosat, pystyt lavat ja suorat olkavarret yleistyneet. Etuasentoisessa etuosassa koko eturaaja on sijoittunut liian eteen niin, että kyynärpäähän kohdalle piirretty pystysuora viiva ei osu koiran sään kohdalle, kuten pitäisi, vaan keskelle kaulaa. Afgaanin lapojen ja olkavarsien tulee olla pitkät ja viistot. Eturaajat ovat hyvin rungon alla. Pään asento on luonnollinen sekä seistessä että liikkeessä. Afgaanin kaulan tulisi olla yhtä pitkän kuin sen pää on.

Näyttäviä, äärimmäisen avoimia sivuliikkeitä haettaessa ovat lantion ja takaraajojen mittasuhteet muuttuneet. Yleistyviä virheitä ovat jyrkkä lantio, lyhyt reisiluu ja liian pitkä sääriluu, ja toisaalta liian tasainen risti ja lyhyet, suorat takaraajat. Afgaanin lantion tulee olla hieman viisto, reisiluun ja sääriluun yhtä pitkät ja takaraajojen pitkät. Vääränlainen hännänkiinnitys nostaa koiran hännän kaartumaan selän päälle, joka saattaa kyllä olla näyttävää, mutta virheellistä.

Etuosan ja takaosan virheet vaikuttavat ylälinjaan, jonka virheet ovat tällä hetkellä yksi rodun suurimmista ongelmista. Afgaaneilla esiintyy notkoselkiä, karpinselkiä, laskevia selkälinjoja ja takakorkeutta. Selän tulee olla suora ja joustava sekä seistessä että liikkeessä. Säkä ja sarvennaiset ovat jokseenkin samalla tasolla. Etuasentoisen etuosan myötä afgaanin liike muuttuu hyvin epätasapainoiseksi; etuliike jää hyvin lyhyeksi, kun taas takapotku on pitkä. Jalat menevät ristiin rungon alla, paitsi hyvin pitkärunkoisella koiralla; jos taas koiran runko on hyvin lyhyt, takajalka astuu selkeästi etujalan ulkopuolelle edestakaisissa liikkeissä katsottuna. Epätasapaino näkyy sivuliikkeissä myös siten, että etujalka on jo maassa takajalan ollessa vielä ilmassa, lyhyt olkavarsi ja pysty lapa rajoittavat etuliikkeen ulottuvuutta. Yliryhtisillä koirilla tämä on vaikea havaita, koska pään väärän asennon vuoksi myös etuosa nousee liikkeessä.

Afgaanin itämainen ilme on yksi sen tärkeimmistä rotuominaisuuksista ja sen säilymiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Afgaaneissa näkyy enenevässä määrin koiria, joilta puuttuu otsapenger täysin, silmät ovat pyöreät ja niissä on liian löysä alaluomi/vaalea vilkkuluomi. Pään linjojen tulisi olla yhdensuuntaiset; kallo ei saa olla luisu, vaan saman suuntainen kuonon kanssa ja myös yhtä pitkä. Alaleuan tulee olla vahva eivätkä ylähuulet saa peittää sitä. Afgaanin ilme ei saa olla surullinen.

Riittävän vahva luusto, suuret tassut ja vahvat alaleuat ovat ominaisuuksia, joiden säilymistä rodussa tulee vaalia. Kevytluustoisia afgaaneita on paljon.

Kennelliiton doping-sääntöjen mukaan ulkonäön tai esiintymisen muuttaminen keinotekoisesti on kielletty. Se on haitallista paitsi eläinsuojelunäkökohtista myös jalostuksen kannalta, koska koiran ominaisuuksista ei saada todenmukaista kuvaa. Melko yleinen ja jopa monien kasvattajien hyväksymä käytäntö on kasvuikäisten pentujen hännän teippaus sen oikean muodon varmistamiseksi. Vaarana on, että tällöin menetetään tieto silmukkahännän periytymisestä.

SA-FA:n vuonna 2005 järjestämässä afgaaniseminaarissa rodun kasvattajat ja harrastajat listasivat tärkeimpiä ominaisuuksia, jotka rodussa tulisi säilyttää, sekä huolestuttavimpia uhkia, joihin tulisi kiinnittää huomiota. Seminaariin osallistui 37 henkilöä, joihin kuului 10 kasvattajaa, yksi eläinlääkäri ja useita jalostukseen käytettyjen koirien omistajia. Yhteenvedo heidän näkemyksistään on esitetty oheisessa taulukossa.

Taulukko 23. Yhteenvedo afgaaniseminaarista 2005.

Tärkeimmät säilytettävät ominaisuudet afgaanin rakenteessa/ulkomuodossa	Pahimmat virheet nykyisten afgaanien rakenteessa/ulkomuodossa
Rodunomaiset yksityiskohdat (silmukkahäntä, itämainen ilme, silkinhieno turkki)	Huonot ylälinjat
Vahva luusto, isot tassut ja voimakas alaleuka	Heikko luusto
Liikkeiden viive	Etuasentoiset etuosat ja pystyt lavat
	Turkin trimmaus koneella ja saksilla

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2012-2016

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2007-2011

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Pääsääntöisesti jalostuskoirat ovat olleet muotovalioita. Uroksia on käytetty laajalla pohjalla, eikä matadorijalostusta ole esiintynyt.

Taulukko 24. Urosten jälkeläistilasto (syntymävuosi 2006 - 2015)

Uros	Syntymä- vuosi	Pennut	Toisessa polvessa	Lonkat. tutkittu	Lonkat sairaat	Kynnärp. tutkittu	Kynnärp. sairaat	Silmät tutkittu	Silmät sairaat
PUNAPULAN ERNO	2007	18		0	0	0	0	6	0
AGHA DJARI'S URBAN COWBOY	2006	16	19	0	0	0	0	6	0
NELIAPILAN HEI MELENNETÄÄN	2007	16	6	0	0	0	0	3	1
PUNAPULAN BERTEL	2007	15	9	0	0	0	0	6	0
ANA-SHAKTI'S BOLERO	2009	13		0	0	0	0	0	0
RAFFICA'S VALYMIR SWEET REVENGE	2006	13		3	0	6	0	9	0
WASFI VON HAUSSMAN	2007	11	0	1	0	1	1	8	2
KARAKUSH THE MEOW FACTOR	2010	9		0	0	0	0	0	0
JANGEL'S CLIFFHANGER	2008	9	22	0	0	0	0	4	1
AGHA DJARI'S WAIT 'TIL YOU SEE ME	2007	9		0	0	0	0	0	0
NELIAPILAN BENGALINTIIKERI	2008	9		0	0	0	0	1	0
AVIVA OVER THE MOON	2007	9	6	0	0	0	0	6	0
SHERALJI BLACK IS BLACK	2008	9		0	0	0	0	5	0
PRAMYA CALL TO FAME	2010	8		0	0	0	0	0	0
KINGSLEAH BLACK PEPPER	2008	8		0	0	0	0	1	0
PRAMYA COMES NATURALLY	2010	8	7	0	0	0	0	2	0
SCARAMIS GOOGLE ME	2011	8	18	0	0	0	0	1	0
KHAOS FRANCISCO	2009	8		0	0	0	0	0	0
STRALUCIRE MR PEPPERMINT	2012	7		0	0	0	0	0	0
ZABAR	2012	7		0	0	0	0	1	0

Taulukko 25. Narttujen jälkeläistilasto (syntymävuosi 2006 - 2015)

Narttu	Syntymä- vuosi	Pennut	Toisessa polvessa	Lonkat tutkittu	Lonkat sairas	Kynnärn. tutkittu	Kynnärn. sairas	Silmät tutkittu	Silmät sairas
PRAMYA BLOND ALL OVER	2008	16	7	0	0	0	0	2	0
PUNAPAULAN DAAMI	2007	11	4	0	0	0	0	5	0
SHERALJI VIVA LA DIVA	2008	11	7	0	0	0	0	3	0
NABILA'S LOVE IN A MIST	2006	10		0	0	0	0	6	0
SCENTED ALLABOUTHER	2007	10		1	0	1	0	3	1
SCARAMIS ONLYGIRLIN THE WORLD	2012	9		0	0	0	0	0	0
PAPATAZIN PRETTY XCITING	2007	9		0	0	0	0	0	0
SCARAMIS RUMOUR HAS IT	2007	8	8	0	0	0	0	4	0
SHERALJI BLACK VELVET	2008	8		1	0	4	0	6	0
SCARAMIS TOO HOT TO BE TRUE	2009	8	18	0	0	0	0	1	0
HIENOHELMAN JAMILAH	2006	8		0	0	0	0	1	0
XANAGHAN'S CHARMED PRUE	2008	8		0	0	0	0	2	0
NELIAPILAN SYDÄNKÄPY	2006	8		0	0	0	0	1	0
NELIAPILAN BAROKKIHELMI	2008	8		0	0	0	0	5	1
KHAOS DEVENISH	2007	8		0	0	0	0	0	0
CHINGA V.D. BREMME	2010	7		0	0	0	0	1	0
XANAGHAN'S REB'L FLEUR	2011	7		0	0	0	0	0	0
JANGEL'S DON'T WAIST MY TIME	2011	7		0	0	0	0	0	0
NIGHTS IN KALAHARI	2007	7		2	0	2	0	1	0
CHIKARAH V.D. BREMME	2010	7		0	0	0	0	0	0

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Rotujärjestön tavoitteet ja strategiat olivat edellisessä tavoiteohjelmassa samat kuin ensimmäisessä tavoiteohjelmassa. Ongelmiin ja riskeihin varautumiseksi rotujärjestö pyrkii käyttämään strategiansa mukaisia keinoja. Näitä ovat mm. kasvattajille, koiranomistajille ja tuomareille suunnattu koulutus ja tiedotus, jalostusta koskevat suositukset sekä terveystutkimusten taloudellinen tukeminen.

Taulukko 26. Edellisen tavoiteohjelman toteutuminen (2012-2016):

Toimenpide	Tulos
Kasvattajakyselyn koonti ja julkaisu	Kasvattajakysely toteutettiin vuonna 2012 ja julkaistiin vuonna 2013 rotujärjestön lehdessä
Terveyskysely afgaanien omistajille – sen koonti ja julkaisu	Terveyskysely toteutettiin vuonna 2014 ja julkaistiin vuonna 2015 rotujärjestön lehdessä.
Seminaari tai koulutustilaisuus keskimäärin joka toinen vuosi	Vuonna 2012 järjestettiin kasvattajapäivä Kennelliiton jalostusstrategian pohjalta, rakenneluento Afgaanipäivien yhteydessä vuonna 2013, lihashuolto-luento 2016 Afgaanipäivien yhteydessä.
Jalostustarkastus	Ei järjestetty (yksi pyyntö, jonka omistaja itse perui)
Luonnetestit ja lonkkakuvausprojektit	Luonnetestejä on järjestetty kolme, osallistujia on ollut yhteensä 47 afgaaninvinttikoiraa. Lonkkakuvattuja afgaaninvinttikoiria on ollut yhteensä 25. Kuvattujen määrät ovat vielä niin vähäisiä, ettei analyysiä kehityssuunnasta voi tehdä.
Jalostussuosituksen tarkistaminen ennen seuraavaa JTO:ta	Jalostussuositus on päivitetty rotujärjestön hallituksen toimesta 5.11.2016
JTO:n toteutumisen arviointi ja uuden laatiminen	JTO:n toteutuminen on arvioitu hallituksen strategiapäivässä 5.11.2016, ja on lueteltu alla.

Vuosittain toteutetaan

- Koulutus rotuun erikoistuville tuomareille on varauduttu järjestämään vuosittain, mutta on joinain vuosina jäänyt järjestämättä osallistujapulan vuoksi.
- Erikoisnäyttely on järjestetty vuosittain
- Joukkosilmätarkastus on ollut alueellisten yhteyshenkilöiden vastuulla, mutta päävastuu järjestämisestä on siirtynyt rotuyhdistykseltä eläinlääkäriasemille, jotka nykyään järjestävät joukkosilmätarkastuksia
- Rekisteröintitiedot ja sukusiitosprosentit on julkaistu vuosittain lehdessä
- Luonnetta koskevat huomautukset on kerätty edellisten vuosien näyttelyarvosteluista, mutta niitä ei ole julkaistu

Jatkuvasti ylläpidettäviä

- Silmätarkastustulosten tallennuksessa hyödynnetään Kenneliiton KoiraNet-palvelua ja tulokset julkaistaan lehdessä
- Afgaanien omistajia on kannustettu tallentamaan koirien kuolinaika- ja kuolinsyytietoja KoiraNettiin
- Sairauksia koskevien ilmoituksia on kerätty säännöllisesti

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Rotujärjestön tietoon ei ole tullut yhtään koiraa, joka olisi jäänyt jalostuksen ulkopuolelle edellisen JTO:n suositusten takia.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostusvalinnat ovat kasvattajien vastuulla ja heidän päätettävissään. Afgaaninkasvattajat ovat yleensä tehneet jalostusvalintansa itsenäisesti pyytämättä rotujärjestöltä jalostussuosituksia. SA-FA ei ylläpidä suositeltujen jalostusurosten luetteloa eikä suosittele tai kiellä yksittäisiä jalostusyhdistelmiä. Yhdistyksen näkemys on, että rodussa ei ole toistaiseksi tarvetta ottaa käyttöön rekisteröintirajoituksia PEVISA-ohjelmaan liittymällä.

SA-FA vaikuttaa jalostusvalintoihin tuottamalla kasvattajille tietoa afgaanien terveydestä ja siitoskoirien jalostuskäytöstä sekä julkaisemalla näyttely- ja koetuloksia. SA-FA ohjaa jalostusta yleisillä suosituksilla (ks. luku 6.2, jalostussuositukset). Lisäksi SA-FA tarjoaa pentuvälityspalvelua sellaisille jäsenkasvattajiansa pentueille, jotka täyttävät pentuvälityksen toimintaohjeisiin sisältyvät suositukset. SA-FA antaa pyydettyä jalostusneuvontaa.

SA-FA seuraa rodun kehitystä ja kerää tietoa säännöllisesti toteutettavilla terveys- ja kasvattajakyselyillä sekä järjestämällä esimerkiksi jalostustarkastuksia, luonnetestejä ja koirien mittausta. SA-FA arkistoi kerätyt tiedot ja julkaisee niistä yhteenvetoja.

SA-FA:n järjestämässä tuomarikoulutuksessa painotetaan rodulle tärkeitä ominaisuuksia ja tuodaan esiin kielteisinä pidettävät muutokset rakenteessa ja luonteessa. SA-FA:n erikoisnäyttelyn tuomareiksi kutsutaan kokeneita ja arvostettuja asiantuntijoita, mieluiten kasvattajatuomareita.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

SA-FA:n tulevaisuudenkuvana, visiona, on afgaaninvinttikoiran säilyminen terveenä, hyväluonteisena, toiminnallisena, ylväänä ja katseita keräävänä koirarotuna – ”**kauniina juoksijana**”. Oikein kohdeltuna ja hoidettuna afgaani sopii hyvin monenlaisille ihmisille ja erilaisiin ympäristöihin.

Visiona on, että afgaanien kasvattajat ja harrastajat kertovat avoimesti koiriensa hyvistä ja huonoista puolista ja että koirien sairauksista voidaan kerätä ja jakaa asiallista tietoa.

Toimintaa ohjaavina arvoina ovat afgaaninvinttikoirien hyvinvointi ja hyvä kohtelu ja kaikkien harrastajien ja harrastusmuotojen tasapuolinen kunnioittaminen.

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Ongelmien ennaltaehkäisemiseksi pyritään turvaamaan laaja geenipooli ja hidastamaan sukusiitosasteen kasvua.

Käyttäytyminen ja luonne

Afgaanien luonteet halutaan säilyttää hyvinä. Luodaan afgaanien ihanneluonneprofiili, joka on mahdollista nyt kun afgaaninvinttikoiria on luonnetestattu tarpeeksi. Luonteita seurataan säännöllisillä luonnetesteillä. Aggressiivisuuden tai arkuuden aiheuttamia ongelmia ei saa esiintyä. Jalostukseen tulee käyttää vain terveitä koiria, joilla on hyvä hermorakenne ja rodunomainen toimintakyky.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun terveydentila halutaan säilyttää hyvänä. Tavoitteena on kerätä tietoa afgaanien terveydestä jatkuvasti ja kattavasti ja välittää sitä kasvattajille ja rodun harrastajille. Silmätutkimusten tulee jatkua kattavina niin, että afgaaneista silmätarkastetaan vähintään 50 % ja kaikkien pentueiden vanhemmat on silmätarkastettu. Tavoitteena on, että 50 %:lla jalostukseen käytetyistä koirista on kuvattu lonkka- ja kyynäsrnivelet. Rotujärjestö tukee rahallisesti afgaanien lonkka- ja kyynäräkuvaus- ja suosittelee koirien kuvaamista. Tavoitteena on kerätä tietoa myös afgaanien sydänterveydestä. Rotujärjestö on tukenut sydämen ultraäänitutkimuksia vuodesta 2016 alkaen. Ruumiinavaustukea maksetaan jatkossa alle 10-vuotiaana kuolleista koirista aikaisemman alle 8-vuotiaana kuolleiden sijaan kuolinsyiden kartoittamiseksi.

Ulkomuoto ja käyttöominaisuudet

Tavoitteena on rotumääritelmän mukainen afgaani, jonka rakenteessa ei ole liioiteltuja piirteitä. Rotu halutaan säilyttää sekä näyttelyihin että juoksukilpailuihin sopivana ilman, että se eriytyy näyttely- ja käyttölinjoihin. Tavoitteena on, että sekä koirien ulkomuodosta että käyttöominaisuuksista saadaan dokumentoitua tietoa kattavasti niin, että vähintään 50 %:lla afgaaneista olisi ainakin yksi juoksukoetulos ja vähintään 75 %:lla olisi ainakin yksi näyttelyarvostelu.

Markkinapotentiaali

Tavoitteena on, että afgaanin hankkimista suunnittelevilla on riittävästi tietoa afgaanin hoidosta ja rodun asettamista vaatimuksista. Pitovaikeuskoirien välttämiseksi pentumäärä ei saisi merkittävästi ylittää kysyntää.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Pentuvälitykseen otetaan yhdistelmät, jotka täyttävät hallituksen vahvistamissa pentuvälityksen toimintaohjeissa asetetut edellytykset. Tällä hetkellä voimassa olevat ja ehdotetut uudet pentuvälityksen toimintaohjeet ovat liitteenä.

SA-FA **suosittelee** seuraavia, kasvattajien kokemuksiin perustuvia **hyviä käytäntöjä**. Yhdistys ei valvo suositusten noudattamista, mutta ilmaisee niillä kantansa.

Terveys ja luonne

- Kasvattajat kiinnittävät erityistä huomiota jalostuskoirien luonteisiin. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei tule käyttää jalostukseen.
- Sairasta koiraa ei käytetä jalostukseen, jos epäillään että sairaus voi olla perinnöllinen tai astuminen tai pentueesta huolehtiminen rasittaisivat koiraa sairauden vuoksi liikaa.
- Yhdistelmää, josta on syntynyt vakavasti sairas koira, ei tule uusia. Jos tehdään sitä sukutaulultaan läheisesti muistuttava yhdistelmä (esim. sama isä ja emon täyssisar), on käytettävä harkintaa ja selvitettävä, mitä kyseisen sairauden periytyvyydestä tiedetään.
- Ihanne on, että kaikki koirat silmätarkastettaisiin kaksi kertaa: ensimmäisen kerran noin 2-vuotiaina ja toisen kerran yli 4-vuotiaina. Jos koira tutkitaan vain kerran elämässään, olisi toivottavaa, että se on noin 4-vuotias mutta ei niin vanha, että ikämuutokset alkavat vaikeuttaa tulkintaa. Koiran silmän linssi alkaa terveilläkin koirilla samentua iän myötä jo neljän vuoden iästä alkaen.
- Jalostukseen käytettävät koirat ja niiden sisarukset silmätarkastetaan.
- Kilpirauhasen toiminta on hyvä tutkia ennen jalostuskäyttöä niiltä koirilta, joiden lähisuvussa on esiintynyt kilpirauhasen vajaatoimintaa.
- Jos koiralla ilmenee terveysongelmia (esim. silmänsairaus tai kilpirauhasen vajaatoiminta) jalostuskäytön jälkeen, sen jälkeläisiä on syytä seurata mahdollisimman kattavasti ennen niiden käyttöä jalostukseen.
- Kasvattajat kiinnittävät huomiota hammaspuutoksiin ja käyttävät harkintaa käyttäessään jalostukseen koiria, joilta puuttuu useita hampaita.
- Luuston terveyteen olisi syytä kiinnittää huomiota ja jalostuskoirien lonkat ja kyynärät kuvataan.

Sukusiitos ja geenipoolin laajuuden turvaaminen

- Jotta sukusiitosaste pysyy hallinnassa rodun tasolla suositellaan kasvattajia noudattamaan Kennelliiton jalostusstrategian suosituksia.
- Geenipoolin laajuuden turvaamiseksi jalostuksessa ei tulisi uusia samoja yhdistelmiä.
- Uroksen jalostuskäytön suositeltava yläraja on sen elinaikana neljä Suomessa syntynyttä pentuetta tai pentua (noin 5 % sukupolvesta).

Ikäsuositukset

- Nartun tulisi synnyttäessään olla yli 2-vuotias ja lähempänä kolmea kuin kahta vuotta, jotta se on henkisesti ja fyysisesti riittävän kypsä ja sen terveydestä on ehditty saada tietoa.
- Kun kyseessä on siitosuro, jonka taustoja kasvattaja ei tarkasti tunne (esim. tuontiurossa), tulisi välttää sen käyttöä hyvin nuorena. Tällöin uroksen tulisi pentujen syntyessä mieluiten olla täyttänyt 2 vuotta, jotta sen terveydestä ja muista ominaisuuksista on ehditty saada tietoa.
- Urosta ei tulisi käyttää jalostukseen yhtä pentuetta enempiä ennen kuin sen jälkeläiset ovat siinä iässä, että niiden terveydestä ja muista ominaisuuksista on saatu tietoa.
- Jos käytetään jalostukseen iäkästä narttua (erityisesti ensisyntyjänä), on pyrittävä kaikin keinoin varmistamaan, että se on hyvässä fyysisessä kunnossa.

Ulkomuoto ja käyttöominaisuudet

- Pentueen vanhemmat ovat ulkomuodoltaan erinomaisia ja rotumääritelmän mukaisia.
- Koiraa, jolla on vakava rakenne- tai ulkomuotovirhe, ei suositella käytettäväksi jalostukseen.
- Pentueen vanhempien käyttöominaisuuksia on mahdollisuuksien mukaan testattu juoksukilpailuissa tai juoksuharjoituksissa.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suosittelaa, että uroksella on elinaikanaan korkeintaan 25 jälkeläistä ja nartulla maksimissaan 25 pentua. Nartulla ei suositella teetettävän yli kolmea pentuetta geenipoolin laajuuden turvaamiseksi.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

SA-FA:n strategia sisältää keinoja, joilla yhdistys pyrkii toteuttamaan edellä asetettuja tavoitteita. Kuvatuista toimintatavoista osa on jo ennestään käytössä ja osa suunnitellaan ja käynnistetään toimintasuunnitelman voimassaoloaikana.

SA-FA tukee afgaaninvinttikoirien kysyntää jakamalla tietoa rodusta internetissä, esitteissä ja muussa julkaisutoiminnassaan. Rodun esittelyssä tuodaan esiin monipuolisesti sen ominaisuuksia seura- ja harrastuskoirana ja vältetään yksipuolista näyttelypainotteisuutta. SA-FA tuottaa rodun harrastajille tietoa afgaanin hoidosta jäsenlehdessään, internet-sivuillaan ja järjestämällä koulutustilaisuuksia sekä ylläpitämällä alueellista yhdyshenkilöverkostoa.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Hyvät puolet (vahvuudet)	Huonot puolet (heikkoudet)
Populaatio – Varsinaista matadorijalostusta ei ole esiintynyt – Runsaasti tuontikoiria, joiden kautta on käytettävissä erilaisia sukulinjoja – sukusiitosaste on pysynyt alhaisena	Populaatio – kasvattajien väheneminen ja siihen liittyen kysynnän vähentyminen sekä populaation pienentyminen
Terveys – Pitkäikäinen rotu – Vakavia rodulle tyypillisiä sairauksia ei ole ilmennyt	Terveys – Kattavan ja luotettavan terveystiedon saaminen on erittäin vaikeaa – Narttujen synnytysikä on varsin korkea (vaatii selvittämistä, onko siitä haittaa synnyttäjien tai pentujen terveydelle)
Luonne – Valtaosa koirista on hyväluonteisia	Luonne – Arkuuden, aggressiivisuuden, käytösongelmien ja eroahdistuksen esiintyminen
Käyttöominaisuudet – Hyviä juoksijoita löytyy eri suvuista	Käyttöominaisuudet – Mahdollisuuksia osallistua juoksu-harrastukseen vaikeuttaa se, että kilpailuja sekä juoksuratoja tai harjoituspaikkoja on suhteellisen vähän
Ulkomuoto – Valtaosa koirista palkitaan näyttelyissä vähintään arvosanalla erittäin hyvä (EH)	Ulkomuoto – Tuomarit palkitsevat näyttelyissä myös sellaisia afgaaneja, joilla on rotumääritelmän vastaisia rakennevirheitä (ns. show-koira)
Markkinapotentiaali – Hyvin tunnettu, monien ihailema rotu	Markkinapotentiaali – Turkinhoidon ja liikunnantarpeen asettamat vaatimukset vähentävät kysyntää

Mahdollisuudet	Uhat
Populaatio – Afgaanikannan laajempi jalostuskäyttö ja sukusiitoksen välttäminen – Rotujärjestö kykenee tuottamaan tietoa ja valistusta, jonka kasvattajat omaksuvat ja ottavat jalostusvalinnoissa huomioon	Populaatio – Geenipoolin supistuminen niin, että sairauksia aiheuttavien geenien vaikutus tulee esiin – Yleinen sukusiitosdegeneraatio (mm. vastustuskyvyn heikkeneminen, koon ja pentuekoon pieneneminen)
Terveys – Kasvattajat ja harrastajat antavat avoimesti tietoa koiriensa terveydestä – Terveyskysely toteutetaan säännöllisesti ja koirien omistajat osallistuvat siihen kattavasti – Sairauksien periytymistavoista pystytään hankkimaan tietoa, jonka kasvattajat omaksuvat ja ottavat jalostusvalinnoissa huomioon	Terveys – Tiedon puute rodussa esiintyvistä sairauksista – Sairauksien, erityisesti immuunivälitteisten sairauksien tai muiden perinnöllisinä pidettyjen sairauksien yleistyminen
Luonne – Hyväluonteisia koiria arvostetaan jalostusvalinnoissa – Kasvattajat ja harrastajat antavat avoimesti tietoa koiriensa luonteista – Koirien omistajat osallistuvat kattavasti luonnetesteihin tai muihin tilaisuuksiin, joissa kerätään tietoa koirien luonteesta	Luonne – Luonteisiin ei kiinnitetä riittävästi huomiota jalostusvalinnoissa – Pitovaikeudet lisääntyvät ja koiria lopetetaan – Rodun maine kärsii. – Pentukysyntä heikkenee, jos koiran käsittely vaatii erityisosaamista – Aggressiivinen käytös aiheuttaa vammoja ihmisille tai muille koirille, eroahdistus aiheuttaa vahinkoa omaisuudelle ja vaikeuttaa koiranpitoa
Käyttöominaisuudet – Juoksuharrastuksen lisääntyminen – Kilpailujen ja harjoittelumahdollisuuksien lisääntyminen	Käyttöominaisuudet – Yksipuolinen kiinnostuneisuus harrastuksiin ja entistä suuremman menestyksen hakeminen näyttelyissä tai juoksukilpailuissa – Eriytyminen näyttely- ja käyttölinjoihin, jolloin geenipooli kapenee ja afgaanin rotutyypillisyyttä kärsii
Ulkomuoto – Kasvattajat perustavat jalostusvalintansa rotumääritelmän mukaiseen ulkomuotoon pitämättä näyttelyvoittojen määrää ratkaisevana	Ulkomuoto – Tuomarit palkitsevat näyttävää olemusta, vaikka rakenne olisi virheellinen – Näyttävyyden tavoittelusta johtuvien rakennevirheiden yleistyminen – Virheellisen rakenteen aiheuttamat kivut ja vaivat yleistyvät – Koiran esineellistäminen näyttelyvälineeksi, jos afgaanin maine näyttelyissä menestyvänä rotuna saa rodun pariin hakeutumaan harrastajia, joita kiinnostaa näyttelymenestys enemmän kuin koira yksilönä. Tällöin vastuu koiran hyvinvoinnista heikkenee ja kotia vaihtavien koirien määrä saattaa lisääntyä, mikä lisää kysynnän tarvetta.
Markkinapotentiaali – Rodun kysynnän kasvu maltillisissa rajoissa – Rotujärjestön ja alueellisten yhteysenkilöiden tarjoama informaatio tavoittaa rodusta kiinnostuneet kohderyhmät – Rodusta kiinnostutaan monipuolisena harrastus- ja seurakoirana eikä sitä pidetä vain näyttelyihin tarkoitettuna työlään ”turkkirotuna” – Kasvattajat kiinnittävät huomiota turkin laatuun ja määrään myös helppohitoisuuden kannalta	Markkinapotentiaali – Pentujen kysyntä romahtaa vaikeahoitoisen rodun maineen vuoksi – Pentujen myynnin vaikeus lisää kasvattajien välistä kilpailua, mikä heikentää yhteistyötä – Geenipooli kapenee, jos kysynnän puuttuessa ei voida pitää yllä riittävän laajaa jalostuspohjaa – Koirien hyvinvointi heikkenee, jos kasvattajat joutuvat kysynnän puuttuessa myymään pentuja sellaisiin koteihin, jotka eivät kykene huolehtimaan afgaanin hoidosta.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2017 ja 2020	Järjestetään seminaari tai koulutustilaisuus
2018	Kasvattajakyselyn koonti ja julkaisu
2019	Terveyskysely
2017	Luonnetesti. Lisäksi terveyskyselyissä kartoitetaan myös luonnetta koskevia tietoja.
Tarkastelukauden aikana	Luodaan afgaaninvinttikoiran ihanneluonneprofiili
Tarkastelukauden aikana	Terveystudkimukset ja niiden tukeminen taloudellisesti sekä tietoa lisäämällä: Lonkkakuvaukset Kurkunpään halvauksen tutkimukset Sydäntutkimukset Ruumiinavaustutkimukset
Tarkastelukauden aikana	Vähintään kolme juoksupahtumaa. Järjestetään kilpailujen yhteyteen epävirallisia luokkia sekä juoksupäiviä käyttötulosten tietojen kartoittamiseksi.
Vuosittain	Erikoisnäyttely
Vuosittain	Ulkomuototuomareiden erikoiskoulutus
Jatkuvasti ylläpidettävä	Tiedon tuottaminen; rekisteröintietojen ja sukusiitosprosenttien julkaisu sekä luonnetta koskevat huomautukset näyttelyarvosteluista, silmätarkastustulosten julkaiseminen, kuolinaika- ja kuolinsyytilastojen tallennus sekä sairauksia koskevien ilmoitusten vastaanottaminen.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

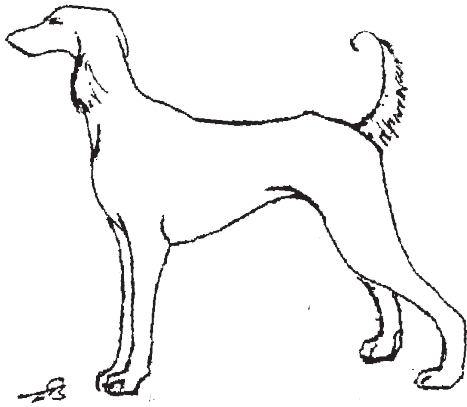
JTO:n seuranta toteutetaan vuosittain tehtäväkohtaisesti arvioiden. Tarkastelukauden lopussa arvioidaan strategian toteutuminen kokonaisuudessaan. Jäsenistön osallistumista strategian toteuttamiseen ja arviointiin pyritään vahvistamaan erilaisin osallistavin keinoin, kuten yhteisillä tapahtumilla, kyselyillä ja kartoituksilla sekä palautteiden keräämisellä.

7. LÄHTEET

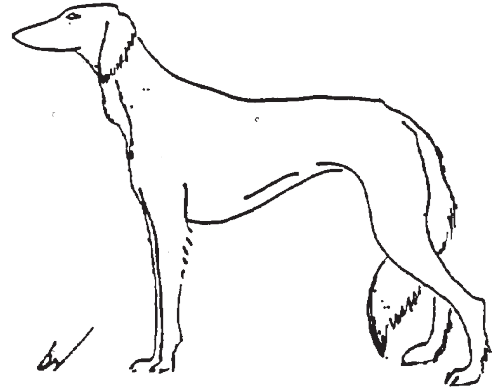
- <http://www.suomenvinttikoiraliitto.fi/kilpaileminen/tuloksia>
- Bodegård Göran: Yleisiä näkökohtia vinttikoirista / Afgaani-Afgghanen 1/2003
- <http://www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko>
- http://katariinamaki.com/artikkelit/Koiranet_jalostuspohja.htm
- Koirangeenit.fi
- Kennelliitto.fi
- Koirakissaklinikka.fi

8. LIITTEET

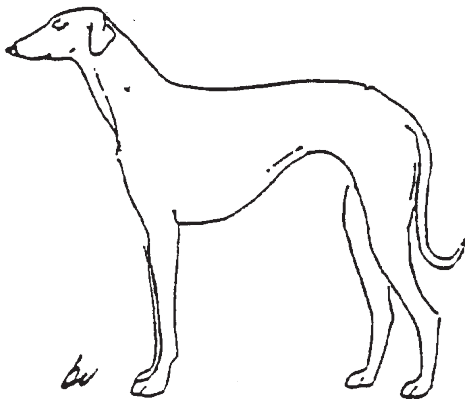
Liite 1.

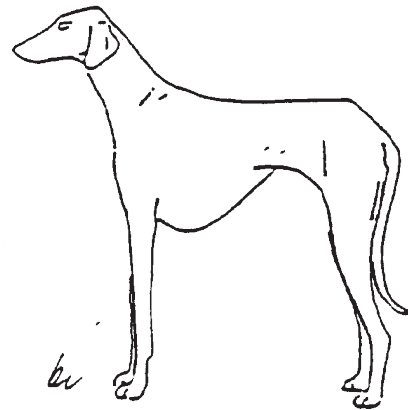
Afgaani

Saluki

Sloughi

Azawakh

	Afgaani	Saluki	Sloughi	Azawakh
Pituus	lyhyt	pidempi	lyhyt	lyhin
Kaula	ryhdikäs	kantaa alempana	kantaa alempana	ryhdikäs
Ylälinja	tasainen	tasainen	hieman takakorkea	takakorkea
Sarvennaiset	++	-	-	+++
Risti	ei jyrkkä	ei jyrkkä	jyrkkä	jyrkkä
Kulmaukset	++++	++	+(+)	+
Tassut	suuret	jäniksenkypälä	jäniksenkypälä	kissankypälä
Liikkeet	tyypilliset!	“normaalit”	kevyet++	kevyet+++
Luonne	aktiivinen	hillitty	“surullinen”	“villi”

Liite 2. Aktiivisimmat afgaanikasvattajat Suomessa

Kennel	Pentueet	Pennut	Ens. pentue	Viim. pentue
PUNAPAU LAN	45	225	1984	2017
NELIAPILAN	30	181	1978	2012
CHOICE	21	139	1976	2004
TUOHI-TIKAN	29	135	1963	2009
SONATE'S	19	125	1984	2005
KIRMAN	25	121	1969	2013
SCARAMIS	17	101	1983	2016
TAZI-PA-CHENGA	18	98	1971	1987
NABILA'S	15	97	1988	2017
OF ZLAZANO	17	94	1988	1998
BYBLOS	13	87	1989	2004
A'ROSAFAN	13	83	1990	2003

Liite 3. Rekisteröinnit Suomessa vuosina 1950-2017

Vuosi	Kpl	Vuosi	Kpl	Vuosi	Kpl	Vuosi	Kpl
1950	4	1967	61	1984	98	2001	72
1951	3	1968	76	1985	78	2002	88
1952	7	1969	105	1986	31	2003	62
1953	13	1970	138	1987	129	2004	100
1954	8	1971	208	1988	38	2005	89
1955	10	1972	114	1989	89	2006	39
1956	1	1973	171	1990	104	2007	88
1957	7	1974	182	1991	78	2008	97
1958	5	1975	167	1992	97	2009	72
1959	1	1976	113	1993	106	2010	57
1960	4	1977	85	1994	114	2011	74
1961	20	1978	122	1995	131	2012	68
1962	18	1979	124	1996	100	2013	14
1963	10	1980	62	1997	101	2014	46
1964	35	1981	69	1998	114	2015	53
1965	32	1982	86	1999	100	2016	44
1966	36	1983	78	2000	46	2017	64

Liite 4. Afganien rekisteröintilukuja maailmalta vuosina 2010-2014.

Afghan Hound Registrations Worldwide

Compiled by Murray Anderson
(‘Tazi Tourist’, New Zealand)

Afghan Hound Registration 2010

Argentina	27	27 pups (13D 14B)/5 litters 0 imports
Australia	77	
Austria	3	3 imports (1D 2B)
Belgium	44	40 pups (20D 20B)/5 litters 4 imports
Brazil	58	
Bulgaria	0	
Canada	88	
Chile	64	(2005-15, 06-16, 07-21, 08-37, 09-33)
Croatia	15	15 pups (9D 6B)/2 litters 0 imports
Denmark	0	
Estonia	0	
Finland	57	47 pups (22D 25B)/10 litters 10imps. (5D 5B)
France	177	
Germany	121	105 pups/17 litters 6 unped. 10 imports
Greece	8	8 pups (5D 3B)/1 litter
Hungary	46	44 pups 2 imports
Ireland	7	Y/E 30.6.11
Israel	1	1 import
Italy	80	
Japan	104	rank 65th
Korea	113	rank 130th
Latvia	1	1 import
Lithuania	1	1 import
Malta	0	
Netherlands	48	43 pups 5 imports
New Zealand	2	2 imports
Norway	30	21 pups (16D 5B)/3 litters 9imps. (4D 5B)
Philippines	1	
Portugal	11	6D 5B
Puerto Rico	0	
Russia	106	(2009-97)
Singapore	2	2 imports
Slovenia	2	2 imports
South Africa	21	16 pups/2 litters 5 imports Y/E 31.8.10
Spain	63	
Sweden	83	69 pups/9 litters 14 imports
Switzerland	14	6 pups(2D 4B)/1 litter 8 imports (5D 3B)
Taiwan (ROC)	4	4 pups (1D 3B)/3 litters 0 imports
UK	122	115 pups/15 litters 7 imports rank 122nd
USA	612	116 litters rank 88th

Thanks to all the contributors. Registrations remain at decades-long historical lows as the world recession continues. Of the major producers, Australia halved from 149 to 77, likewise Germany from 236 to 121. Japan decreased by a third, 152 to 104, as did the number of Swedish pups bred, 101 to 69. The other G8 countries, USA, UK and Russia changed slightly, while France rebounded dramatically from 99 to 177. Even ascending Korea fell from 144 to 113. I guesstimate about 2,500 pups were registered worldwide in 2010, the USA, this year's focus, accounting for approximately 25% i.e. 1 in 4.

USA AH Registrations 1920 - 2009

YEAR	REGNS	YEAR	REGNS	YEAR	REGNS
1920	-	1950	377	1980	6,259
1921	-	1951	472	1981	5,421
1922	-	1952	449	1982	4,540
1923	-	1953	424	1983	4,106
1924	-	1954	386	1984	3,374
1925	-	1955	469	1985	2,915
1926	4	1956	524	1986	2,398
1927	1	1957	636	1987	2,226
1928	5	1958	794	1988	1,970
1929	0	1959	691	1989	1,766
1930	1	1960	668	1990	1,690
1931	0	1961	831	1991	1,918
1932	1	1962	889	1992	1,722
1933	6	1963	1,092	1993	1,515
1934	27	1964	1,242	1994	1,407
1935	21	1965	1,820	1995	1,142
1936	82	1966	1,922	1996	1,131
1937	80	1967	2,660	1997	1,028
1938	125	1968	3,408	1998	891
1939	148	1969	4,605	1999	768
1940	135	1970	6,127	2000	872
1941	217	1971	8,049	2001	684
1942	218	1972	9,023	2002	696
1943	138	1973	10,549	2003	707
1944	134	1974	10,918	2004	854
1945	310	1975	10,412	2005	673
1946	526	1976	10,045	2006	782
1947	444	1977	9,416	2007	648
1948	417	1978	7,878	2008	631
1949	465	1979	6,833	2009	643

The Decades

Decade	REGNS	Decade	REGNS
1920 - 29	10	1970 - 79	89,250
1930 - 39	491	1980 - 89	34,975
1940 - 49	3,004	1990 - 99	13,212
1950 - 59	5,222	2000 - 09	7,190
1960 - 69	19,137	TOTAL	172,491

From 1939 onwards, when WW II severely restricted breeding in Britain, the USA surpassed the UK as the largest producer of Afghan Hounds. The popularity of the breed increased steadily throughout the 1940's and 50's, then by leaps and bounds in the 1960's and 70's, reaching a peak in 1974 with 10,918 registrations, after which, with a few exceptions, has been in decline ever since. In recent years it seems to have stabilised around the 650 mark, similar to levels from 1957-60, though it must be remembered as much as 10% of pups bred may remain unregistered. While this has contributed to fewer Afghan Hounds ending up in rescue, though it still occurs, it has also been reflected in fewer show entries and the disappearance of many regional breed clubs. What holds for the current decade?

Murray Anderson

Afghan Hound Registrations Worldwide

Compiled by Murray Anderson
(‘Tazi Tourist’), New Zealand

Afghan Hound Registration 2011

Argentina	36	35 pups/6 litters, 1 import
Australia	60	
Austria	26	24 pups (10D 14B)/3 litters, 2B imports
Belgium	33	28 pups (15D 13B)/4 litters, 5 imports
Brazil	55	
Bulgaria	1	1 import
Canada	72	
Chile	33	
Croatia	8	8 pups (5D 3B)/1 litter, 0 imports
Czech Rep.	27	(2001-79, 02-89, 03-55, 04-78, 05-76, 06-33, 07-63, 08-45, 09-62, 10-57)
Denmark	8	7 pups (4D 3B)/1 litter, 1 import
Estonia	11	10 pups (5D 5B)/2 litters, 1D import
Finland	74	65 pups (37D 28B)/11 litters, 9imps. (6D 3B)
France	134	
Germany	141	125 pups/16 litters, 6 unped, 10 imports
Greece	2	2 imports (1D 1B)
Hungary	33	29 pups/4 litters, 4 imports
Ireland	5	Y/E 30.6.12
Israel	1	1D import
Italy	82	
Japan	176	rank 55th
Korea	74	71 pups, 3 imports, rank 22nd
Latvia	7	4 pups (3D 1B)/1 litter, 3 imports (1D 2B)
Lithuania	0	
Netherlands	42	36 pups, 6 imports
New Zealand	23	22 pups (14D 8B)/3 litters, 1D import

Norway	12	1B pup/1 litter, 11 imports (3D 8B)
Philippines	1	
Poland	40	40 pups/6 litters (2000-45/6, 01-16/3, 02-41/6, 03-39/9, 04-32/5, 05-25/5, 06-28/5, 07-49/9, 08-5/1, 09-30/4, 10-25/4)
Portugal	1	(0D 1B)
Singapore	0	
Slovenia	5	5 pups (3D 2B)/1 litter, 0 imports
South Africa	30	25 pups/4 litters, 5 imports, Y/E 31.8.11
Spain	113	
Sweden	116	112 pups/16 litters, 4 imports
Switzerland	16	13 pups (7D 6B)/2 litters, 3B imports
Taiwan (ROC)	24	24 pups (14D 10B)/9 litters, 0 imports
UK	124	114 pups/20 litters, 10 imports, rank 120th
USA	637	110 litters, rank 89th

Thanks to all the contributors. Registrations still remain low. Of the major producers, Australia, when it thought it couldn't drop any further, did, from 77 to 60; Germany had 20 more pups bred from only 1 more litter; France, after a large increase in 2010, eased back 43; Japan recovered from it's previous slump increasing from 104 to 176; recent riser Korea fell back to half the level of two years ago; Sweden, with 7 more litters, once again rose above the 100 mark, as did Spain; UK had only 2 more registrations than 2010, but annual litters bred listing shows a different picture, 2010 only 69 pups bred from just 12 litters, while 2011 had 122 from 19; USA increased slightly from 612 to 637 but litters decreased slightly from 116 to 110.

Murray Anderson

UK Kennel Club AH Registrations 1900-2011

Total: 59,658

1900	0	1914	1	1928	64	1942	52	1956	247	1970	2,853	1984	911	1998	464
1901	0	1915	0	1929	41	1943	45	1957	237	1971	3,606	1985	643	1999	259
1902	0	1916	0	1930	52	1944	135	1958	257	1972	4,397	1986	665	2000	310
1903	1	1917	0	1931	55	1945	143	1959	250	1973	4,820	1987	645	2001	228
1904	0	1918	0	1932	45	1946	274	1960	273	1974	4,890	1988	504	2002	214
1905	0	1919	0	1933	48	1947	278	1961	335	1975	3,867	1989	538	2003	264
1906	0	1920	0	1934	83	1948	262	1962	450	1976*	1,836	1990	429	2004	235
1907	1	1921	11	1935	163	1949	273	1963	388	1977*	1,106	1991	460	2005	213
1908	2	1922	2	1936	196	1950	278	1964	537	1978*	1,830	1992	400	2006	194
1909	0	1923	7	1937	227	1951	323	1965	576	1979	2,098	1993	370	2007	198
1910	2	1924	21	1938	204	1952	217	1966	774	1980	1,606	1994	419	2008	147
1911	1	1925	65	1939	100	1953	220	1967	1,096	1981	1,187	1995	303	2009	140
1912	1	1926	52	1940	45	1954	205	1968	1,486	1982	933	1996	457	2010	122
1913	0	1927	59	1941	20	1955	280	1969	2,194	1983	763	1997	356	2011	124

*A new two-tier registration system introduced by the Kennel Club ran from 1st April 1976 until 1 October 1978, which discouraged breeders to register all their puppies, 1977 being the only full year of operation for the system. This also coincided with the peak of Afghan Hound registrations.

The Decades	1900-09	4	1930-39	1,173	1960-69	8,109	1990-99	3,917
	1910-19	5	1940-49	1,527	1970-79*	31,303	2000-09	2,143
	1920-29	322	1950-59	2,514	1980-89	8,395	2010-11	246

Afghan Hound Registrations Worldwide

Compiled by Murray Anderson
(‘Tazi Tourist’), New Zealand

Afghan Hound Registration 2012

Argentina	47	43 pups/7 litters 4 imports
Australia	98	
Austria	6	6 imports (2D 4B)
Belgium	18	17 pups (9D 8B)/3 litters 1D import
Bulgaria	1	
Canada	14	
Chile	29	
Croatia	15	15 pups (5D 10B)/2 litters
Czech Rep.	96	
Denmark	9	7 pups (3D 4B)/1 litter 2 imports
Estonia	10	9 pups (3D 6B)/1 litter 1B import
Finland	68	56 pups (26D 30B)/7 litters 12imps (4D 8B)
France	114	
Germany	171	139 pups/23 litters 3 unped. 29 imports
Greece	3	1B/1 litter 2 imports (1D 1B)
Hungary	55	53 pups/10 litters 2D imports
Ireland	12	12 imports (9 UK) Y/E 30.06.13
Israel	0	
Italy	148	
Japan	114	110 pups/22 litters 4 imports rank 59th
Korea	28	27 pups 1 import rank 39th
Latvia	0	
Lithuania	1	1 import
Netherlands	17	13 pups 4 imports
New Zealand	3	3B imports

Norway	43	34 pups(17D 17B)/4 litters 9imps (6D 3B)
Philippines	0	
Poland	8	8 pups/1 litter imports not available
Portugal	4	4 pups (3D 1B)
Singapore	0	
South Africa	17	13 pups/2 litters 4 imports Y/E 31.08.12
Spain	48	
Sweden	66	56 pups/9 litters 10 imports
Switzerland	4	4 imports (3D 1B)
Taiwan (ROC)	20	20 pups (7D 13B)/5 litters
UK	162	134 pups/19 litters 28 imports rank 102nd
USA	539	106 litters rank 94th

Thanks to all the contributors. Australia finally moved on up, to just under 100, while France and Japan, with 114 each, eased/slipped down towards 100. Germany had 14 pups, 7 litters and 19 imports more in 2012. Popularity in Korea continues to wane. Italy, maybe in anticipation of hosting the 2014 World AH Congress, registered a jump from 82 to 148. Relatively very low numbers incurred by: Sweden 66; Spain 48; Netherlands 17; and Canada only 14. Eastern Europe shows growth with Czech on 96 and Hungary 55. UK increased from 124 to 162, 28 of which were imported, i.e. 1 in 6, or an import arriving every 13 days/fortnight. 2012 had 19 litters bred i.e. 1 every 19 days/3 weeks, though half of these were in just two months, March and July. Also, a high average size litter of 7.3 due to some largish litters, 6 of 10 and 5 of 9, only muted by 3 singletons. USA decreased by almost 100, from 637 to 539, but with only 4 less litters. This is the lowest annual tally since 524 in 1956.

Finnish KC AH Registrations 1950 - 2012

1950	4	1963	10	1976	113	1989	89	2002	88
1951	3	1964	35	1977	85	1990	104	2003	62
1952	7	1965	32	1978	122	1991	78	2004	99
1953	13	1966	36	1979	124	1992	97	2005	89
1954	8	1967	61	1980	62	1993	106	2006	39
1955	10	1968	76	1981	69	1994	114	2007	87
1956	1	1969	105	1982	86	1995	131	2008	97
1957	7	1970	138	1983	78	1996	100	2009	82
1958	5	1971	208	1984	98	1997	101	2010	57
1959	1	1972	114	1985	78	1998	144	2011	74
1960	4	1973	171	1986	31	1999	100	2012	68
1961	20	1974	182	1987	129	2000	46		
1962	18	1975	167	1988	38	2001	72		

The Decades	1970-79	1,424	2000-09	761	
1950-59	59	1980-89	758	2010-12	199
1960-69	397	1990-99	1,075	TOTAL	4,673

The Finnish KC, Scandanavia's oldest, is celebrating it's 125th Anniversary and hosting the FCI World Dog Show in 2014.

The very first AH in Finland was mentioned as early as 1912, a male import from Afghanistan named **Erden**, born Sept 1907, and was owned by F von Pfaleler from Vyborg, but not registered. The second was a b/m golden bitch born Dec 1946, **Tscharikars Betinka imp Dk** imported by Alice Saarelainen. She also bred the first registered litter born 5.10.51, under her Castle Moore affix, from the first **Fi Ch Tjustorps Bali imp Sw** (Sw Ch Tscharikar Sirdar x Sw Ch Csardas av Herat) out of **Fi Ch Yashorajya imp Sw** (Int/Sw Ch Taj Arad of Chaman imp UK x Gazella el Khandahar). The litter was repeated 4.11.52, but this early breeding died out in the 1960s.

The breed gradually gained public awareness and popularity in the 1960s, and like many countries experienced a boom in the early 1970s, though not as pronounced or damaging. 1980s, registrations were down about half to 758, coincidentally about the same as 2000-09's 761. What is surprising, Finland experienced a 40% increase in the 1990s over the previous decade to 1,075, while most countries were decreasing.

There has never been an excess number of AHs in the country, probably due to Finnish pragmatism and sensibility, and a very involved and informative Breed Club.

Thanks to Mirja Voutilainen, Annika Kutilainen, and the excellent website of the AHC of Finland www.dlc.fi/~sa-fa/

Afghan Hound Registrations Worldwide

Submitted by Murray Anderson
(*Tazi Tourist*), New Zealand

Afghan Hound Registration 2013

Argentina	44	42 pups/7 litters 2 imports
Australia	93	
Austria	7	7 imports (5D 2B)
Bahrain	0	[5 pups/1 litter 2imps (1D 1B) all 2010]
Belgium	11	9 pups (6D 3B)/1 litter 2D imports
Brazil	68	61 pups 7 imports
Bulgaria	1	1D import
Canada	88	88 (pups & imports)/10 litters
Chile	22	
Croatia	10	10 pups (5D 5B)/1 litter
Czech Rep.	59	
Denmark	1	1B import
Estonia	10	10 pups (4D 6B)/1 litter
Finland	14	8 pups (5D 3B)/3 litters 6imps (5D 1B)
France	98	92 pups 6 imports
Germany	136	114 pups/18 litters 3 unped 19 imports
Greece	1	1B import
Hungary	32	30 pups 2 imports
Iceland	0	[67 pups &imps since first regn. 2002]
Ireland	4	4 imports Y/E 30.6.14
Israel	2	2B imports
Italy	62	
Japan	160	156 pups/34 litters 4 imports rank 55th
Korea	46	44 pups 2 imports rank 31st
Latvia	1	1D import
Lithuania	5	5 pups/2 litters
Netherlands	26	19 pups 7 imports
New Zealand	12	9 pups (4D 5B)/2 litters 3 imports (1D 2B)
Norway	29	23 pups (12D 11B)/3 litters 6 imports (1D 5B)
Philippines	0	
Poland	23	23 pups (16D 7B)/5 litters Imports not avail.

Portugal	4	4 pups (3D 1B)
Serbia	10	10 pups/1 litter
Singapore	1	1D import
Slovenia	10	8 pups (3D 5B)/1 litter 2D imports
South Africa	8	8 pups/2 litters Y/E 31.8.13
Spain	99	
Sweden	62	55 pups (31D 24B)/7 litters 7 imports (2D 5B)
Switzerland	3	3 imports (2D 1B)
Taiwan (ROC)	20	20 pups/5 litters
UK	138	125 pups/19 litters 13 imports rank 114th
USA	476	99 litters rank 96th

Thanks to all the contributors. I guesstimate about 2,000 pups were registered worldwide in 2013, down from 2,500 in 2010. The USA, which accounts for about 25%, decreased even further, from 539 to 476, though only 7 less litters, the lowest since 469 in 1955. Japan, a country we hear very little about relative to its large AH population, regained the number two position, rising from 114 to 160, possibly due to post-2011 earthquake/tsunami optimism. Only two other countries recorded over 100: on 138, the UK registered the same number of litters, 19, with only 9 less pups, but had half as many imports, 13, down from a record (?) 28 in 2012; while Germany, with 136, had 25 pups, 5 litters and 10 imports less in 2013. Steady on just under 100, were Australia and France, plus Spain which doubled from 48 to 99. Canada rebounded from a record low of 14 to 88, as Finland decreased to 14, its lowest level in 50 years since 10 in 1963. Italy, after its pre-Congress puppy boom, fell from 148 to 62. Recent riser Czech eased to 59 from 96. Many countries registered no litters, only imports, including former European breed stalwarts, Austria, Denmark, Ireland and Switzerland. While many individual countries have reduced their output, some individual breeders in various countries continue to breed what many people would regard as rather too frequently. At least one UK breed club recently took an ethical stance and action against over-production by a member.

Murray Anderson

Chile KC AH Registrations 1970-2014

1970	0	1979	3	1988	5	1997	38	2006	16
1971	2	1980	6	1989	68	1998	47	2007	21
1972	0	1981	13	1990	18	1999	46	2008	37
1973	3	1982	6	1991	62	2000	25	2009	33
1974	3	1983	4	1992	48	2001	39	2010	64
1975	3	1984	4	1993	37	2002	34	2011	33
1976	2	1985	11	1994	35	2003	47	2012	29
1977	6	1986	6	1995	59	2004	21	2013	22
1978	3	1987	11	1996	74	2005	15	2014	45

The Decades	1970-79	25	1990-99	464	2010-14	193		
1940-69	N/A		1980-89	134	2000-09	288	TOTAL	1,104

Thanks to Kennel Club de Chile, Caryl Hoffmann, Carla Molinari and Norman Huidobro/"Our Afghans" article Jan 1972, and Ramon Podesta.

The first Afghan Hounds were imported by Sr Blanca Bombal in 1948; the dog and first champion, **Zwoogi of Arken imp USA** (Am/Can Ch Rudiki of Prideshill x Am Ch Bul Bul of Arken), and bitch **Kwan Yen of Arken** (Am Ch Rajah of Arken x Kharan of Taj Mahal). They produced two litters, all progeny being kept by the breeder, but did not breed on. In 1949 Mrs Helga Haraldsson emigrated with two Swedish bitches which were shown, titled, but never bred from; **Rita el Khandahar** (Int Ch Bagdad R'Akela imp Bel x Strandbourg Lotus Orient imp Nor), and **Zimba** (Sw Ch Tscharikar Abu-Hassan imp Dk x Kashru Kashrah imp Nor). In 1961 Sr Ines Townley purchased the bitch **Kutsadab of Grandeur imp USA** (Kakashah Larch Tree x Shareba of Grandeur) which was sold in 1963 to Norman Huidobro-Corbett and became the foundation of his famous Huilaco's kennels. He imported/used several Afghans from USA, UK, Argentina, Mexico, etc, and also exported, before relocating to Spain. In 1968 Ramon Podesta bought his first Afghan Hound, the bitch **Huilaco's Siraky**. His locally and internationally successful Von Haussman kennels are still going strong today. While registrations have not been excessive, popularity appears to have peaked in the 1990s with a high of 74 in 1996, recent numbers seem stable and consistent, averaging around 35 annually.

Afghan Hound Registrations Worldwide 2014

Compiled by Murray Anderson
(‘Tazi Tourist’), New Zealand

Argentina	34	33 pups/8 litters	1 import
Australia	99	98 pups [NSW 31 Vic 28 Qld 21 SA 18]	1 imp
Austria	4	4 imports (2D 2B)	
Belgium	48	44 pups (25D 19B)/6 litters	4 imports
Brazil	71	66 pups	5 imports
Bulgaria	0		
Canada	44	44 (pups & imports)	8 litters
[correction: Canada 2013 was 105 (pups & imports) 17 litters, not 14 regns.]			
Chile	45		
Croatia	5	5 pups (2D 3B)/1 litter	0 imports
Czech	24		
Denmark	7	7 imports (4D 3B)	
Estonia	14	12 pups (6D 6B)/1 litter	2B imports
Finland	46	42 pups (22D 20B)/7 litters	4imps. (2D 2B)
France	116	110 pups	1 initial 5 imports
Germany	147	128 pups/19 litters	1 unped 18 imports
Greece	10	10 pups (4D 6B)/2 litters	0imps.
Hungary	19	16 pups	3 imports
Iceland	9	8 pups (3D 5B)/1 litter	1B import
India	10		
Ireland	18	18 imports (16 from UK)	Y/E 30.6.15
Israel	1	1D import	
Italy	104		
Japan	99	96 pups/26 litters	3 imports rank 63rd
Korea	49	45 pups	4 imports rank 32nd
Latvia	0		
Lithuania	4	4 pups/1 litters	0 imports

Mexico	78	73 pups/25 litters	5 imports
Netherlands	27	20 pups	7 imports
New Zealand	3	3 imports (2D 1B)	
Norway	38	26 pups (9D 17B)/4 litters	12 imports
Philippines	0		
Poland	12	12 pups (8D 4B)/2 litters	imports not avail.
Portugal	8	7 pups (3D 4B)	1B import
Russia	79	79 pups [Total AHs on RKF register 8,719]	
Serbia	1	1D import	
Singapore	1	1 pup	
Slovenia	10	9 pups (5D 4B)/1 litter	1D import
South Africa	21	21 pups/5 litters	0 imports Y/E 31.8.14
Spain	121		
Sweden	55	42 pups (25D 17B)/6 litters	13 imports (5D 8B)
Switzerland	14	9 pups (4D 5B)/1 litter	1B(b.2012) 4Bimps
UK	165	150 pups/19 litters	15 imports rank 108th
USA	474	474 (pups & imports)	78 litters rank 98th

Thanks, contributors. USA registrations changed slightly, from 476 to 474, but the number of litters dropped significantly, down 21 from 99 to 78. Japan decreased from 160 to 99, it's lowest level for decades. UK registered 25 more pups from the same number of litters, 19. Annual litters "bred" have been about this level for the past 5 years, 2010-14 being 12, 19, 19, 18 & 20. Germany had 1 more litter for a total of 19, though 16 more pups, giving an average litter size of 6.7. Three other countries recorded over 100: Spain increased from 99 to 121; France from 98 to 116; and Italy considerably, from 62 to 104. Australia just "down under" on 99. Sweden, Finland and Norway continue a steady AH popularity, unlike Denmark which has only registered 2 litters/14 pups in the past 5 years.

France Afghan Hound Registrations 1930-2014

30-39	24*	1959	75	1973	294	1987	764	2001	236
40-46	48*	1960	95	1974	453	1988	630	2002	235
1947	9	1961	119	1975	638	1989	613	2003	211
1948	18	1962	71	1976	980	1990	667	2004	163
1949	21	1963	90	1977	1,067	1991	619	2005	158
1950	33	1964	102	1978	1,391	1992	408	2006	91
1951	74	1965	133	1979	1,437	1993	335	2007	173
1952	57	1966	124	1980	1,731	1994	329	2008	152
1953	77	1967	145	1981	1,723	1995	306	2009	99
1954	41	1968	135*	1982	1,874	1996	324	2010	177
1955	64	1969	125	1983	1,620	1997	326	2011	134
1956	53	1970	159	1984	1,360	1998	244	2012	114
1957	75	1971	211	1985	1,240	1999	261	2013	98
1958	80	1972	187	1986	761	2000	198	2014	116
The Decades		1950-59	629	1980-89	12,316	2010-14	639		
1930-39	24*	1960-69	1,139	1990-99	3,819				
1940-49	96*	1970-79	6,817	2000-09	1,716	TOTAL	27,195		

Registrations include imports. *include guestimates, missing info.
"Merci beaucoup" to Bernard Barjot (President/VP FALAPA),
Virginie Oellard at Société Centrale Canine and Hélène Bourcey.

The first Afghan Hounds were registered in 1930 by Mme Le Duc, from Rosny-sous-Bois, Paris. Firstly, a bitch **Fromentine**, born 1927, dark brown and light brown fringes, no details of parentage, but assume she was imported from UK. Then a red male named **Chota** (imp UK), b. 26 Apr 1929, bred by Mr H Minck from his two native AHs, Muckmull imp x Pearey imp. Whether this pair were shown or bred from remains unknown, but it was most probably these two which Marguerite Bourcey met when out walking in 1930 from which "a passion was born." Mme Bourcey and her husband Roger imported two AHs; a dog **Fr Ch Azura Talib** (imp UK) [UK, Ir Ch Chota Sahib x Yasmin] b. 6.3.35, and a bitch, **Nalini of Enriallic** (imp Ireland) [Ir Ch Asman of Ghazni (imp UK) x Chimoso of Enriallic] b. 25.9.35. This pair were bred from under the Original affix, probably more than once, one litter was born 9 April 1939. On 13 Feb 1939, the Bourceys together with a few other enthusiasts established FALAPA, the French Club for Afghan Hounds & Salukis, but WWII started later that year, breeding and showing was limited, and many registration records at the SCC were lost. Mr Louis Fayolle, du Chateau Des Roches affix, and Mme Magdeleine Demarne, des Ailes, were two other formative breeders in the 1940s. The breed progressed steadily throughout the 1950s until early 70s, gaining momentum from 1973 onwards. While the USA and UK experienced a phenomenal boom in the 1970s, peaking circa 1974/75, popularity in France was a bit later in the early 1980s, but not as catastrophic, reaching a peak in 1982 with 1,874 registrations, subsequently declining as dramatically as it rose. Actually, from 1980-1992 French AH registrations were greater than those of the UK. In the last ten years they have fluctuated about the 100-175 range, similar to 1960s levels.

Liite 5. Tietoa silmänsairauksista (Lähde: www.kennelliitto.fi 25.9.2016)

Osan koirien silmänsairauksista tiedetään olevan perinnöllisiä. Tämä tieto on saatu joko pitkäaikaisten silmätarkastusten ja sukutauluanalyyysien tai geenitutkimuksen ja DNA-testien avulla. Silmänsairaudesta oletetaan olevan perinnöllinen myös jos sitä rodun kansallisissa tai kansainvälisissä tietokannoissa esiintyy paljon (>1 % tutkituista tai vähintään 5 yksilöä 5 vuodessa tai yli 50 sairasta yksilöä ylipäätään), jos sitä esiintyy rodussa enemmän kuin muissa roduissa, esiintyvyys rodun sisällä kaiken kaikkiaan lisääntyy tai on suurempaa sukulaiskoirissa, muutosten ilmenemisikä ja eteneminen on samanlaista kaikilla sairastuneilla ja/tai on samankaltaista kuin samassa sairaudessa jossain toisessa rodussa.

ECVO (European College of Veterinary Ophthalmologists) antaa koiranomistajille ja -kasvattajille neuvoja silmänsairauksien merkityksellisyydestä koiralle ja jalostukselle. Jalostusvalinnoilla tulee pyrkiä estämään/vähentämään ainakin vakavien, näköä uhkaavien ja/tai kipua tai leikkaushoitoa/jatkuvaa lääkitystarvetta aiheuttavien sairauksien ilmenemistä.

ECVO:n antamat jalostussuositukset liittyvät silmän terveyteen. Jalostusvalintoja tehtäessä on etenkin lievempien silmänsairauksien kohdalla otettava huomioon myös rodussa esiintyvät muut sairaudet.

Jotta tietoa perinnöllisten silmänsairauksien esiintymisestä ja mahdollisesti periytymismallista saataisiin, suosittaa ECVO silmätarkastusten tekemistä seuraavasti:

- jalostukseen käytettävät eläimet: vuosittain
- muut: 3-4 kertaa elämässä, esim. 1, 3, 6 ja 9 -vuotiaana.

Vuosituhanneen vaihteeseen saakka painopiste tutkimuksessa ja löydösten kirjaamisessa oli vakavilla, sokeuttavilla sairauksilla kuten etenevä verkkokalvon rappeuma (PRA) ja perinnöllinen harmaakaihi. Tämän vuosituhanneen alussa alettiin kiinnittää huomiota ja kirjata ylös muutoksia myös silmää ympäröivissä rakenteissa ja silmän muissa osissa kuin linssissä ja verkkokalvolla.

Afgaaneilla todettujen silmänsairauksien kuvaus ja sairauksien merkitys jalostuksessa (Lähde: www.kennelliitto.fi 25.9.2016)

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Luomien virheasennot

Luomien virheasennot ovat melko tavallisia tietyillä koiraroduilla. Luomien sisään- ja uloskiertymät, liian suuret luomiraot sekä naaman ja luomien karvojen osuminen silmiin johtuu yleensä pään rakenteiden muodoista. Lyhyt kuono, matala silmäkuoppa, pitkä kapea kuono, syvä silmäkuoppa suhteessa liian suureen tai liian pieneen silmämunaan sekä naaman alueen ihon liian runsas karvoitus tai poimuisuus altistavat silmän eriasteisille vaurioille. Seuraavassa esitellään tavallisimmat luomen virheasennot.

Entropion eli luomen sisäänkiertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kyynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla koiraroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemäriä kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kyynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kyynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Pidempään jatkuva sarveiskalvon ärsytystila johtaa sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentoitumiseen (pigmentary keratitis), jota esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiörotuisilla koirilla.

Vilkkuluomen ruston kiertymä

Vilkkuluomen ruston kiertymää tavataan jättirotuisilla koirilla. Ruston virheellisen kasvun ja taittumisen myötä koko vilkkuluomi taittuu pois päin silmästä (vilkkuluomen eversio). Tästä seuraa yleensä krooninen sidekalvontulehdus (punoitus, rähmiminen ja kutina). Hoitona on yleensä taittuneen rustonosan kirurginen poisto.

Koska rustokiertymän aiheuttama haitta on koiralle melko vähäinen, voidaan diagnoosin saaneita koiria perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.

Sarveiskalvon dystrofia

Sarveiskalvon dystrofiaa eli aineenvaihduntahäiriötä on kolmea eri muotoa (epiteliaalinen eli pintakerroksen, stromaalin eli keskikerroksen ja endoteliaalinen eli sisäkerroksen muutos), joista yleisimmässä eli epiteliaalisessa dystrofiassa on kyseessä molemmissa silmissä ilmenevä rasvakertymä sarveiskalvon pintaosassa.

Vaiva on todettu perinnölliseksi mm. beaglellä, cavalierilla ja siperianhuskylla, mutta sitä nähdään satunnaisesti myös muissa roduissa. Se ilmenee yleensä keski-ikään mennessä, on paljain silmin havaittavissa, mutta aiheuttaa vain harvoin koiralle näkö- tai muita ongelmia. Ruokinta ja hormonaaliset tekijät saattavat osaltaan vaikuttaa vaivan ilmenemiseen.

Pinnallinen dystrofia ja usein myös stromaalin dystrofia ovat koiran elämän kannalta useimmiten vähämerkityksillisiä. Etenkin roduissa joissa sitä ei ole oletettu perinnölliseksi ongelmaksi, tapauksia voidaan käyttää jalostukseen.

Endoteliaalinen dystrofiaa esiintyy kääpiöroduilla ja se ilmenee usein vanhemmalla iällä. Vaiva johtaa usein sarveiskalvon täydelliseen samentumiseen ja pahimmillaan sen kivuliaaseen haavautumiseen. Endoteeli dystrofia -sairasta koira ei pidä käyttää jalostukseen.

Punktaatti keratiitti

Punktaatti keratiitti on sarveiskalvon pistemäinen haavauttava tulehdus. Kyseessä on immuunivälitteinen perinnöllinen krooninen sairaus mm mäyräkoiralla. Hoitona on usein elinikäinen paikallishoito (silmätipat / -voiteet).

Punktaatti keratiitti -diagnoosin saanutta koira ei pidä käyttää jalostukseen.

PPM

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikkalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikkalvon pinnalla (iris-iris PPM). Osaa iris-iris PPM -rihmoista voi olla vaikea havaita mustuaisen eli pupillin laajentamisen jälkeen, koska ne "piiloutuvat" värikkalvon poimuihin.

Vakavissa tapauksissa (iris-linssi PPM, iris-kornea PPM) jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn.

Lieviä tapauksia (iris-iris PPM) voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia (linssin etupinnan / sarveiskalvon sisäpinnan muutoksia) ei pidä käyttää jalostukseen.

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditäärinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikäänymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn.

Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koira ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm).

sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

PHTVL/PHPV

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) tarkoittaa linssiä ympäröivän verisuonituksen ja/tai alkulasiaisen liiallista kasvua sikiönkehityksen alussa ja vajavaista surkastumista syntymän aikoihin/sen jälkeen. Seurauksena on eriasteisia samentumia linssin takana sekä mahdollisesti myös linssin epämuotoisuutta.

Muutokset on jaettu kuuteen vakavuusasteeseen, joista lievin (aste 1) on onneksi yleisin. Siinä linssin takapinnalla on pieniä pistemäisiä (ei paljain silmin nähtäviä) pigmenttipisteitä / sidekudosplakkeja, joista ei koiralle ole haittaa. Vakavammissa muodoissa (2-6) sidekudosplakki on laajempi (aste 2) ja siihen voi liittyä aktiivista verisuonitusta (aste 3) sekä linssin epämuotoisuutta (asteet 4-6). Vakavampiin asteisiin saattaa liittyä toissijaisia kaihimuutoksia ja nämä yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää näköhaittaa ja silmän tulehdusta ja kipua.

Sairaus on selkeästi perinnöllinen dobermannilla ja staffordshirenbulterrierillä, joilla se yleensä ilmenee molemmissa silmissä.

Koiria joilla on 1. asteen muutoksia, voidaan käyttää jalostukseen, mutta kumppanilla ei pidä olla samaa diagnoosia. Vakavampia muotoja (aste 2-6) ei pidä käyttää jalostukseen.

Verkkokalvon kehityshäiriö (RD)

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia, RD) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimmissä, multifokaalissa RD:ssä (mRD) muutokset ovat pieniä, yksittäisiä tai lukuisia poimuja verkkokalvolla. Muutokset pysyvät yleensä ennallaan ja niiden merkitys koiralle on hyvin vähäinen. mRD -koiria voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaamaa. gRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Vakavin muoto (ns. totaali RD, tRD) on onneksi harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD -koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

Eri muodoilla (mRD, gRD ja tRD) ei toistaiseksi ole todistettu olevan geneettistä yhteyttä.

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA (progressiivinen retina atrofia) eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia.

PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen.

Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy epänormaaliin näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua.

Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujenkin surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen pupilliin.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PRA-sairasta koira ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä kantajaksi todettua koira voidaan käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa.

Atresia Punctae

Synnyynnäinen kehityshäiriö, jossa ala- ja / tai yläluomen kyynelkanavan aukko puuttuu tai on selvästi normaalia pienempi. Tyypillinen oire on normaalia runsaampi kyynelehtiminen. Hoitona on tarvittaessa aukon kirurginen avaus.

Atresia punctae -diagnoosin saanutta koira voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen parituskumppanin kanssa.